

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

Sledování prvků plánu společných zařízení
realizovaných v rámci komplexních pozemkových úprav
v okrese Příbram (Středočeský kraj)

Plan of collective equipment realized in terms of land
consolidations program in the Příbram study area
(Central-Bohemian region)

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Blanka Kottová, Ph.D.

Diplomant: Bc. Škabradová Dagmar

2013

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra biotechnických úprav krajiny

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Škabradová Dagmar

Krajinné a pozemkové úpravy

Název práce

Sledování prvků plánu společných zařízení realizovaných v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Příbram (Středočeský kraj)

Anglický název

Plan of collective equipment realized in terms of land consolidation program in the Příbram study area (Central - bohemian region)

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je vytvořit studii, která zhodnotí stávající stav prvků plánu společných zařízení realizovaných na základě projektové dokumentace vypracované při procesu komplexní pozemkové úpravy v daném katastrálním území.

Metodika

Zadaná práce bude mít charakter studie. Autorka zpracuje podrobnou literární rešerši k řešenému tématu. Ve spolupráci s příslušným Pozemkovým úřadem zhodnotí stav pozemkových úprav (jednoduchých i komplexních) v jednotlivých k.ú. zájmového území (okresu). Dále v min. 5 k.ú., ve kterých již byla ukončena KPÚ, zhodnotí na základě terénního průzkumu, do jaké míry byly prvky plánu společných zařízení (cestní síť, protierozní opatření, ekologická opatření a další zeleň, vodohospodářská opatření) realizovány oproti schválené dokumentaci, zda je dodržován stanovený management čili v jakém stavu se jednotlivá opatření nacházejí a zda plní svoji funkci. Výsledky budou zpracovány v textové a grafické podobě a doplněny fotodokumentací.

Harmonogram zpracování

do 15. 10. 2012 - osnova práce, včetně podkapitol s nastíněným obsahem

do 15. 11. 2012 - literární rešerše včetně citací a seznamu literatury dle Metodických pokynů pro zpracování DP na FŽP nebo výsledky terénního šetření

do 15. 2. 2013 - výsledky (praktickou část) nebo literární rešerši včetně citací a seznamu literatury (odvíjí se od toho, co bylo odevzdáno ke kontrole k datu předchozímu)

do 15. 3. 2013 poslat kompletní DP, resp. všechny kapitoly vaší práce budou obsahově naplněny, vaše práce bude obsahovat všechny výsledky a v případě návrhů všechny varianty řešení problematiky

do 15. 4. 2013 poslat konečnou verzi DP tzv. verzi k tisku bez pravopisných chyb a překlepů a upravenou dle Metodických pokynů pro zpracování DP na FŽP

Rozsah textové části

min. 40 stran textu

Klíčová slova

jednoduchá pozemková úprava, komplexní pozemková úprava, plán společných zařízení

Doporučené zdroje informací

DOLEŽAL, P., PAVLÍK, M., STRÍTECKÝ, L., DUMBROVSKÝ, M., MARTÉNEK, J., 2010: Metodický návod k provádění pozemkových úprav. MZe - ÚPÚ, Praha.

MADĚRA, P., ZIMOVÁ, E., 2005: Metodické postupy projektování lokálního ÚSES. Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně a Löw a spol., Brno.

SKLENIČKA, P., 2003: Základy krajinného plánování. Nakladatelství N. Skleničková, Praha.

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 545/2002 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech pozemkových úprav
Metodické pokyny pro zpracování diplomové práce na FŽP

Vedoucí práce

Kottová Blanka, Ing., Ph.D.

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan fakulty

V Praze dne 25.3.2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Blanky Kottové, Ph.D. a zároveň jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Berouně dne 20. 4. 2013

Škabradová Dagmar

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala Ing. Blance Kottové, Ph.D. za odbornou pomoc při vedení mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Pozemkového úřadu v Příbrami, zejména panu Ing. Havelkovi, za poskytnutí cenných informací. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat celé mé rodině za obrovskou podporu po celou dobu mého studia.

V Berouně dne 20. 4. 2011

Škabradová Dagmar

Abstrakt

Postupné proměny krajiny vedly od neosídlené krajiny ke krajině kulturní, kde je zřetelně vidět lidská stopa. K zásadní proměně krajiny velkou měrou přispěla kolektivizace zemědělství. Scelování pozemků do velkých bloků orné půdy mělo za následek zničení významných prvků v krajině. Z tehdejší krajiny zmizely meze, remízky, polní cesty, příkopy a větrolamy. Ztráta těchto složek vedla k devastaci krajiny. Zvýšila se erozní ohroženost půdy. Krajina se stávala neprůchodnou a zmizela rozptýlená zeleň.

Pozemkové úpravy mají za úkol tyto křivdy způsobené krajině napravit a zastavit tak degradaci půdy a životního prostředí. Je snaha navrátit krajině její přirozený vzhled a začlenit zpět všechny důležité prvky krajiny udržující její stabilitu. Velice cenným nástrojem pozemkových úprav je realizovaný plán společných zařízení.

Tato diplomová práce se zabývá hodnocením navržených a realizovaných prvků plánu společných zařízení v okrese Příbram.

Klíčová slova:

Plán společných zařízení, jednoduchá pozemková úprava, komplexní pozemková úprava.

Abstract

The gradual transformation of the landscape has led from uninhabited landscape to cultural landscape, where it is clearly visible human footprint. A major transformation of landscape greatly contributed the collectivization of agriculture. Land consolidation into large blocks of arable land has resulted in the destruction of the important elements in the landscape. In the landscape were destroyed important elements, like hedgerows, rous, ditches and windbreaks. Because of loss of this components the landscape has been devastated. The vulnerability of soil erosion has increased. The landscape became impassable, the greenery was disappeared.

Land consolidations have the task to correct these injustices caused landscape and stopped degradation of soil and environment. It is an effort to restore landscape to its natural apperance and reintegrate all the important elements of the landscape which maintains its stability. A valuable tool for land consolidations is implemented plan of collective equipment.

This thesis deals with the assessment of proposed and implemented elements of the plan of collective equipment in the district of Pribram.

Keywords:

Plan of collective equipment, simple land consolidations, comprehensive land consolidations.

Obsah:

1	Úvod.....	10
2	Cíle DP.....	11
3	Pozemkové úpravy.....	12
3.1	Definice pozemkových úprav.....	13
3.2	Historie pozemkových úprav.....	14
3.3	Formy pozemkových úprav.....	17
3.3.1	Jednoduchá pozemková úprava.....	18
3.3.2	Komplexní pozemková úprava.....	18
3.4	Návrh pozemkové úpravy.....	18
3.5	Předmět a obvod pozemkových úprav.....	19
3.6	Účastníci podle zákona o pozemkových úpravách.....	19
3.7	Podklady pro pozemkové úpravy.....	20
4	Plán společných zařízení.....	22
4.1	Opatření ke zpřístupnění pozemků.....	22
4.2	Opatření k ochraně zemědělského půdního fondu.....	23
4.3	Vodohospodářská opatření.....	24
4.4	Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.....	25
5	Charakteristika území.....	29
5.1	Přehled pozemkových úprav v okrese Příbram.....	30
5.2	Vybrané komplexní pozemkové úpravy.....	31
6	Metodika.....	32
6.1	Použité podklady.....	32
6.2	Zpracování podkladů.....	33
7	Katastrální území Strýčkovy.....	34
7.1	Územní systém ekologické stability.....	35

7.2	Protierozní opatření	36
7.3	Vodohospodářská opatření	36
7.4	Cestní síť	36
8	Katastrální území Oslí	39
8.1	Územní systém ekologické stability	40
8.2	Protierozní opatření	41
8.3	Vodohospodářská opatření	42
8.4	Cestní síť	43
9	Katastrální území Chrást u Tochovic.....	49
9.1	Územní systém ekologické stability	49
9.2	Protierozní opatření	50
9.3	Vodohospodářská opatření	51
9.4	Cestní síť	51
10	Katastrální území Horčápsko	57
10.1	Územní systém ekologické stability	57
10.2	Protierozní opatření	59
10.3	Vodohospodářská opatření	60
10.4	Cestní síť	60
11	Katastrální území Lazsko	64
11.1	Územní systém ekologické stability	65
11.2	Protierozní opatření	67
11.3	Vodohospodářská opatření	67
11.4	Cestní síť	67
12	Výsledky	72
12.1	Opatření ke zpřístupnění pozemků.....	72
12.2	Protierozní opatření	74
12.3	Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí	75

12.4	Vodohospodářská opatření	75
12.5	Celkové hodnocení vybraných Komplexních pozemkových úprav	76
12.6	Realizace plánu společných zařízení – trendy ve vybraných okresech	77
13	Diskuse	79
14	Závěr	81
15	Použitá literatura	83
16	Internetové zdroje	86
17	Přílohy	87

1 Úvod

Pozemkové úpravy a s nimi související prvky plánu společných zařízení nejsou současným módním trendem. Pozemkové úpravy vyplývají z dávné historie a odráží se ve vztahu člověka k půdě. V souvislosti s rychlým rozvojem vědy, techniky a společnosti vůbec, nesmí být opomíjen vztah člověka k půdě, který je pro společnost nezbytný.

S narůstajícím technickým vývojem se rozšířila civilizovaná a člověkem intenzivně využívaná krajina. Výsledkem tohoto trendu je krajina, která ztrácí své kulturní a biologické bohatství (Bonfanti et al. 1997).

Pozemkové úpravy mají u nás v současné době už více jak dvacetiletou tradici, což dokazuje XVI. Konference Pozemkové úpravy konaná k 20. výročí založení pozemkových úřadů.

V rámci pozemkových úprav je snaha napravit nedostatky napáchané při vývoji půdní držby. Tyto nedostatky vznikly především postupným vývojem evidence půdního majetku a kolektivizací zemědělství (Dumbrovský et al. 2004).

Cílem pozemkových úprav je komplexní řešení, které zahrnuje zachování rozmanitosti krajiny, zároveň zajistí smysluplné využívání pozemků pro zemědělskou činnost.

Pozemkové úpravy jsou velice cenným nástrojem ke zlepšení krajiny jako celku. Při provádění pozemkových úprav se klade důraz na polyfunkčnost jednotlivých prvků plánu společných zařízení. V praxi to znamená, že by prvky plánu společných zařízení měly být realizovány tak, aby zajišťovaly více funkcí najednou. Zejména polní cesty, které se jako prvek plánu společných zařízení realizují prioritně, by měly být již v návrhu opatřeny zařízeními pro účelné odvádění vody nejen z území, ale i ze samotné komunikace. Dále by měly být osazeny vhodnou doprovodnou zelení, což bývá někdy neprávem opomíjeno.

V oblasti provádění pozemkových úprav by mělo neustále docházet ke zlepšením, aby byl postup provádění co nejsnazší a nejvíce přínosný pro krajinu.

2 Cíle DP

Cílem této diplomové práce je vyhodnocení prvků plánu společných zařízení, které byly realizovány v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Příbram. Tato studie je zaměřena na hodnocení realizovaných opatření ke zpřístupnění pozemků, protierozních opatření, vodohospodářských opatření a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

Studie se zabývá komplexními pozemkovými úpravami ve vybraných katastrálních územích v okrese Příbram. Jedná se o katastrální území Oslí, Strýčkovy, Chrást u Tohovic, Lazsko a Horčápsko. Účelem této práce je zhodnotit jednotlivé projektové dokumentace komplexních pozemkových úprav a porovnat je se skutečným stavem jednotlivých prvků plánu společných zařízení.

Součástí práce bude seznámení s obecnou problematikou pozemkových úprav, stejně tak s problematikou plánu společných zařízení. Následně bude zpracována vlastní část posouzení jednotlivých plánů společných zařízení s náležitou fotodokumentací. V závěru bude zhodnocena kvalita a funkce jednotlivých prvků plánu společných zařízení v krajině.

3 Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy jsou multidisciplinárním oborem zabývajícím se reorganizací zemědělského půdního fondu (Švehla et Vaňous 1995). Cílem pozemkových úprav je zlepšení podmínek pro zemědělské hospodaření, zmírnění důsledků větrné a vodní eroze, lepší zpřístupnění pozemků, zlepšení ekologické stability krajiny, zachování hydrologického režimu v krajině a zachování nebo obnovení krajinného rázu. Pro dnešní pozemkové úpravy se v historii používal pojem scelování pozemků (Vlasák et Bartošková 2007).

Pozemkové úpravy slouží k obnovení operátu katastru nemovitostí pro nezastavěnou část katastrálního území. Je vytvořena digitální katastrální mapa. Vzniká nové uspořádání pozemkové držby a v terénu jsou vyznačeny hranice nových pozemků.

V území je vybudována (Švehla et Vaňous 1995):

- síť polních cest,
- systém protierozních opatření,
- zařízení pro podporu zvýšené retence krajiny.

Dále jsou v území vytvářeny prostory pro přírodní prvky zvyšující ekologickou stabilitu krajiny. Stejně tak Švehla et Vaňous (1995) uvádějí, že podstatná část návrhu pozemkových úprav se zabývá úpravou ekologických poměrů v zájmovém území. Tomuto souboru opatření, staveb, zařízení a výsadeb se říká plán společných zařízení. V rámci pozemkových úprav je zajištěno zpřístupnění vlastnických pozemků po polních cestách nebo věcným břemenem s právem jízdy (Vlasák et Bartošková 2007).

Vlasák et Bartošková (2007) upozorňují, že pozemkové úpravy jsou nástrojem nejen ke zkvalitnění evidence pozemků a jejich vlastníků, ale též důležitým nástrojem pro samotný rozvoj obce. Vyjasněné vlastnické vztahy totiž usnadňují rozvoj trhu s nemovitostmi, pronájem pozemků a vykupování pozemků pro rozsáhlé investiční akce.

Dále Vlasák et Bartošková (2007) uvádějí, že pozemkové úpravy mají, v porovnání s jinými nástroji krajinného plánování, dvě výhody. První je zahrnutí majetkoprávních vztahů, které se váží k dotčeným pozemkům. Za druhou výhodu

Vlasák et Bartošková (2007) označují otevřený způsob vyjednávání. Dle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pozemkových úpravách) je každý vlastník nejprve seznámen se stávajícím stavem svých pozemků, a následně je s ním projednán návrh jejich nového uspořádání. Žádný návrh nesmí být projednáván tak, že by o něm vlastník pozemku nevěděl (viz např. ust. § 9 odst. 17 zákona o pozemkových úpravách). Dle ust. § 11 odst. 4 zákona může pozemkový úřad rozhodnout o schválení návrhu pozemkových úprav v případě, kdy s návrhem souhlasí vlastníci více, než tři čtvrtin celkové výměry dotčených pozemků.

Výchozí stav před pozemkovou úpravou je takový, že jeden vlastník má roztroušené pozemky v rámci celého katastrálního území. Některé z pozemků mají nepříznivý tvar pro hospodaření a některé postrádají přístupovou cestu. V rámci pozemkových úprav je snaha snížit počet vlastnických pozemků. Pozemky se směňují tak, aby byla zachována přiměřenost ve výměře, v kvalitě a ve vzdálenosti (viz ust. § 10 zákona o pozemkových úpravách). V důsledku pozemkových úprav se narovnávají hranice katastrálních území, a pozemky se navrhují ve vhodném tvaru pro hospodaření (Vlasák et Bartošková 2007).

3.1 Definice pozemkových úprav

Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování (viz ust. § 2 zákona o pozemkových úpravách).

3.2 Historie pozemkových úprav

Pozemkové úpravy mají bohatou historii nejen ve světě, ale i u nás v České republice. Dříve pozemkové úpravy souvisely se způsobem života na venkově a s technologií zemědělského hospodaření. Každá změna technologie hospodaření vyvolávala změnu vlastnických a nájemních práv. Provádění pozemkových úprav bylo ovlivněno společenským názorem a aktuálním politickým stavem. Vlivem politiky byla v padesátých letech minulého století násilně zakládána zemědělská družstva, slučovaly se pozemky a rozorávaly se meze. Dnešní pozemkové úpravy však zcela respektují vlastnické vztahy (Švehla et Vaňous 1995).

Počátky pozemkových úprav najdeme již ve starém Egyptě a Římě (Vlasák et Bartošková 2007). Doložená historie pozemkových úprav sahá již do starého Babylonu, Egypta, Řecka, zejména do období starověkého Říma (Dumbrovský et al. 2004). Na našem území dějiny pozemkových úprav nesahají tak daleko. Teprve ve 12. -14. století, kdy se začínaly osidlovat okrajové části našich historických zemí, můžeme zařadit mezi první dějiny pozemkových úprav na našem území. Období Velké kolonizace, někdy též nazýváno jako německá kolonizace a to z důvodu nedostatku domácích pracovních sil. Kolonisté byli většinou cizích národností a z větší části právě německé. V tomto období zároveň začíná problém Sudet. Vzniká tzv. německé nebo zákupní právo, kterým se písemně uzavíral nájem pozemků. Osidlování těchto pozemků prováděl tzv. lokátor, ten musel opatřit dostatek zájemců o tuto půdu a zároveň určit hranice mýcení lesa, umístění zástavby, polí, pastvin, lesních pozemků a průběh cest. Takto upravené pozemky byly rozděleny mezi jednotlivé kolonizátory, nájem byl sjednáván písemně, měl dědičný charakter a byl nevypověditelný. Lokátor musel zvolit některý typ normované vsi, čemuž se říká jinými slovy plužina, což je určitý způsob uspořádání zástavby a navazujících pozemků (Sklenička et Pittnerová 2005). Tato činnost lokátorů je považována za první pozemkové úpravy a lokátorům se dá přezdívat první krajinní inženýři.

V 18. století nastalo období tzv. Raabizace. Byla to, moderně řečeno, privatizace církevních, státních a šlechtických velkostatků. Tyto statky a panství byly rozparcelovány mezi poddané. Při realizaci této soustavy, která je pojmenována

po autorovi návrhu F. A. Raaba, byly vyhotoveny mapy, parcely byly očíslovány a byla provedena bonitace půdy. Pozemky se vyměřovaly v pravidelných tvarech a pokud možno s rovnoběžnými stranami. Ve většině případů byly pozemky několikanásobně delší než širší. Tímto způsobem bylo v Čechách rozparcelováno 148 panství a na Moravě 69. Rozdělením půdy mezi poddané dle Raabovy soustavy vzniklo v Čechách 128 nových vesnic a na Moravě 67 vesnic (Dumbrovský et al. 2004).

Rok 1848 byl z hlediska vlastnictví pozemků velmi zásadní. Poddaní se stali vlastníky půdy a mohli na ní hospodařit již dle svého uvážení. V důsledku tohoto vlastnictví se objevila řada problémů, které pramenily již z minulosti. V místech, kde nebyla provedena Raabizace, byly pozemky roztržštěné, měli většinou nevhodné tvary. Mnohé pozemky neměly přístupovou cestu z veřejné komunikace. V důsledku toho, že vlastníci měli volnou ruku při nakládání s pozemky, docházelo k dalšímu dělení pozemků např. mezi potomky, prodejem části pozemku. V některých případech bylo nutné rozdělit pozemek kvůli technickým stavbám, jako jsou silnice a železnice. Toto rozdrobení pozemků na malé nepravidelné části vedlo ke zhoršujícím se výsledkům hospodaření na pozemcích. Vývoj směřoval ke scelování pozemků formou pozemkových úprav (Dumbrovský et al. 2004).

První fází bylo dobrovolné scelování pozemků tzv. komasace, kdy všichni zúčastnění museli souhlasit. Dobrovolné scelování pozemků probíhalo v letech 1856-1858 a bylo organizováno nadšeným propagátorem scelování Františkem Skopalíkem. Scelování bylo zahájeno v Záhnilicích na Moravě, kde se František Skopalík narodil a později se stal i starostou obce. Podle vzoru Záhnilic se ke scelování přidalo dalších 17 moravských obcí. Později se ukázalo, že není možné dosáhnout vždy souhlasu všech účastníků. Proto se přistoupilo k úřednímu scelování (Vlasák et Bartošková 2007).

V roce 1883 byl vydán říšský rámcový scelovací zákon. Moravský sněm zákon přijal v roce 1884, ve Slezsku byl přijat v roce 1887, Český sněm zákon odmítl. V důsledku to znamenalo, že pokrokové práce scelování byly prováděny pouze na Moravě a ve Slezsku. V Čechách byla uskutečněna dvě scelování pouze na základě dobrovolného scelování pozemků (Dumbrovský et al. 2004).

Po válce v roce 1948 byl vydán nový scelovací zákon č. 47/1948 Sb. Tento zákon platil pro celou obnovenou ČSR, proto se mu říkalo unifikační. V únoru roku 1948 došlo k socialistickému převratu, proto tento zákon nebyl uveden do praxe (Dumbrovský et al. 2004). Jiný pramen uvádí, že tento zákon umožňoval dokončit již zahájená scelovací řízení podle dřívějších předpisů (Vlasák et Bartošková 2007). Oba prameny se však shodují, že díky politické situaci nedošlo k širšímu uplatnění tohoto zákona v praxi.

V letech 1948-1960 v důsledku socializace zemědělství není možné obhospodařovat drobné, rozptýlené pozemky a tím se značně snížila výměra zemědělské půdy. Narychlo se budují zemědělské velkovýroby. Dochází k nadměrným požadavkům na zábor půdy. Od roku 1960 je snaha o ekonomické stimulování hospodaření se zemědělským půdním fondem a zvýšení preventivní ochrany půdy. Roste zájem veřejnosti o půdu. Po roce 1970 dochází k celospolečenskému přehodnocování významu zemědělské půdy zejména v intenzivních zemědělských oblastech. Na druhé straně ale stále dochází k obrovským záborům půdy z důvodu těžby a investiční činnosti (Švehla et Vaňous 1995).

Po roce 1950 se začala zpracovávat Jednotná evidence půdy (JEP). Tato evidence byla vedena po jednotlivých závodech zemědělských a lesních, bez ohledu na hranice katastrálních území. Jednalo se o tzv. závodové listy.

V této etapě evidence nemovitostí uživatelské pozemky nerespektovaly vlastnické vztahy a díky tomu se evidence stala základem pro velké nepřesnosti v následujících evidencích (Sklenička 2003).

V roce 1964 byla zakládána evidence nemovitostí, která měla zahrnovat i vlastnické vztahy. U pozemků podrobených scelování nebyla stanovena jednotná pravidla pro zápisy vlastnictví (Vlasák et Bartošková 2007).

Princip intabulace nebyl obnoven z předchozí etapy (Sklenička 2003). Vlastnictví se prokazovalo výpisem z evidence nemovitostí a současně nabývací listinou (Vinkler 1994). Nejdůležitější novou částí evidence nemovitostí se stal list vlastnictví a podstatné zkvalitnění prací (Sklenička 2003).

Na základě značných společenských změn po roce 1989 byla zavedena nová evidence nemovitých statků, která by byla v souladu s podmínkami právního státu.

Po tříleté přípravě byl uveden do praxe katastr nemovitostí v roce 1993 (Sklenička 2003).

Základním principem katastru nemovitostí se stalo opětovné nadřazení vlastnických vztahů nad užívacími. Dalším principem byla zásada intabulace, orgány zeměměřictví a katastru získaly poprvé v historii kompetenci rozhodovat o vzniku vlastnických práv k nemovitostem (Seik 1996).

V roce 1991 byly vydány dva zákony. Zákon č. 229/1991 Sb. (o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku) známý jako „zákon o půdě“ a zákon č. 284/1991 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech. V souvislosti s tímto zákonem byly ustanoveny okresní pozemkové úřady a Ústřední pozemkový úřad. Začala se vracet zemědělská půda původním vlastníkům v tzv. restitucích. Aplikací těchto zákonů v praxi umožňovalo nápravu většiny křivd způsobených vlastníkům pozemků a vzhledem k životnímu prostředí (Dumbrovský et al. 2004).

Současné pozemkové úpravy jsou prováděny podle zákona č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Na tento zákon navazuje vyhláška č. 545/2002 Sb. o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav (dále jen vyhláška o provádění pozemkových úprav). Jedním z podstatných důsledků tohoto zákona je převedení Pozemkových úřadů pod působnost ministerstva zemědělství ČR.

3.3 Formy pozemkových úprav

V současné době existují dvě formy provádění pozemkových úprav, jedná se o komplexní pozemkovou úpravu (KPÚ) a jednoduchou pozemkovou úpravu (JPÚ). Forma komplexní pozemkové úpravy je základním způsobem provádění pozemkových úprav (Vlasák et Bartošková 2007).

3.3.1 Jednoduchá pozemková úprava

Při jednoduché pozemkové úpravě se neřeší širší územní vztahy, nové pozemky se navrhují v rámci stávajících bloků zemědělské půdy (Kyselka et al. 2011). Používají se v případě potřeby scelení nebo zpřístupnění pozemků, lokálního řešení protierozní a protipovodňové ochrany a většinou se JPÚ týká pouze části katastrálního území (Dumbrovský et al. 2004). V tomto případě je umožněno zákonem o pozemkových úpravách zjednodušení postupu pozemkové úpravy (Vlasák et Bartošková 2007).

3.3.2 Komplexní pozemková úprava

Forma komplexní pozemkové úpravy se v současné době využívá častěji (Skřivanová et Drahoňovská 2011). Zpravidla se provádějí v nezastavěné části celého katastrálního území, případně je území rozšířeno o části sousedních katastrálních území (Vlasák et Bartošková 2007). Součástí KPÚ je vždy řešení zpřístupnění pozemků, ochrana půdního fondu a opatření ke zlepšení ekologické stability území (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

3.4 Návrh pozemkové úpravy

Postup prací na návrhu pozemkových úprav je možné rozčlenit do několika etap, které však není možno striktně oddělit. Jednotlivé etapy se překrývají a souběžně naplňují. První dvě etapy zahrnují (Doležal et al. 2010):

- Výběr katastrálního území pro pozemkovou úpravu
- Zahájení pozemkové úpravy
- Úvodní jednání
- Určení obvodu pozemkové úpravy
- Projednávání a schválení plánu společných zařízení

Dále následuje návrh nového uspořádání pozemků, závěrečné jednání a rozhodnutí o schválení pozemkové úpravy. V realizační etapě jde především o realizaci plánu společných zařízení. Kontrolní etapa slouží jako dozor nad výstavbou a užíváním staveb a prvků plánu společných zařízení, péče o výsadbu a půdoochranná opatření (Doležal et al. 2010).

3.5 Předmět a obvod pozemkových úprav

Předmětem pozemkové úpravy jsou všechny pozemky v obvodu pozemkových úprav, bez ohledu na dosavadní způsob využívání a existující vlastnické a užívací vztahy k nim (Skřivanová et Drahoňovská 2011). Jedná se především o zemědělské pozemky a další pozemky v extravilánu. Pozemky se dělí do několika skupin dle § 2 zákona o pozemkových úpravách. Tímto ustanovením je určen způsob zpracování pozemků v pozemkových úpravách (Vlasák et Bartošková 2007).

Obvod pozemkové úpravy se rozlišuje na vnitřní a vnější. Vnitřní hranice je zpravidla stejná jako hranice intravilánu obce. Vnější hranice je většinou tvořena katastrální hranicí obce, v některých případech hranicí lesa nebo liniového objektu (řeka, silnice). V případě potřeby je možné do obvodu pozemkové úpravy zahrnout i části sousedních katastrálních území. Většina pozemků, zahrnutých do obvodu pozemkové úpravy, jsou pozemky tvořící zemědělský půdní fond. V některých případech bývají řešeny i pozemky lesní a se souhlasem vlastníka i pozemky zastavěné či zastavitelné (Skřivanová et Drahoňovská 2011). Obvod pozemkové úpravy by měl být zvolen tak, aby byla zajištěna návaznost na okolní katastrální území (Vlasák et Bartošková 2007).

3.6 Účastníci podle zákona o pozemkových úpravách

V zákoně o pozemkových úpravách jsou účastníky řízení o pozemkových úpravách vlastníci, stavebník a obec. Vlastníci jsou podle §5 fyzické nebo právnické osoby, jejichž vlastnická a další věcná práva mohou být řešením pozemkových úprav přímo dotčena. Stavebník je účastníkem řízení o pozemkových úpravách, pokud

je pozemková úprava vyvolána činností stavebníka. V těchto případech se zpracovává studie, díky které se stanoví rozsah stavbou dotčeného území a jeho podíl na nákladech pozemkových úprav (vyhláška o provádění pozemkových úprav). Tyto situace nastávají v případech, kdy jsou pozemkové úpravy zahajovány z důvodu stavby dálnice, železnice nebo průmyslové zóny (Polách 1998). Účastníky řízení jsou obce, v jejichž územním obvodu jsou pozemky zahrnuté do pozemkových úprav. Obec je účastníkem jako vlastník nebo jako samosprávný orgán.

Na pozemkových úpravách se dále podílejí (Vlasák et Bartošková 2007):

- Dotčené orgány státní správy (Pozemkové úřady, Katastrální úřady, Pozemkový fond ČR)
- Zpracovatel
- Správci inženýrských sítí, komunikací, vodních toků, lesů
- Zájmové organizace, občanská sdružení

3.7 Podklady pro pozemkové úpravy

Pro pozemkové úpravy existuje velké množství podkladů, které je možné rozdělit do různých skupin. Některé podklady jsou využitelné i pro naprosto odlišné účely než jsou pozemkové úpravy. Ve vyhlášce č. 545/2002 Sb. o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav je uveden přehled podkladů pro pozemkové úpravy.

Základní skupinou podkladů jsou majetkoprávní podklady, které zahrnují údaje z katastrů nemovitostí a nabývací tituly. Grafické podklady obsahují katastrální mapy, historické mapy, mapy středních a velkých měřítek (Vinkler 1994). Dále jsou důležité pedologické a geologické podklady, které se skládají z informací o půdě a údaje o geologickém podloží. Tyto podklady zahrnují systém bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ), který vyjadřuje produkční potenciál zemědělské půdy zahrnující podmínky oblasti, kde se nachází (Vlasák et Bartošková 2007).

Územně plánovací podklady jsou důležité z hlediska prostorového a funkčního uspořádání území. Patří sem územní studie, která obsahuje návrh a posouzení řešení funkčních systémů území, což je veřejná infrastruktura

a ÚSES (Dumbrovský et al. 2004). Další součástí podkladů pro pozemkové úpravy je popis přírodních podmínek, zastoupených rostlinných a živočišných druhů a posouzení ekologické stability v krajině. Tato část podkladů se zabývá vymezením chráněných složek přírody. Druhová ochrana se zabývá ochranou rostlinných a živočišných druhů. Dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně přírody a krajiny) územní ochrana zahrnuje významné krajinné prvky, ÚSES a zvláště chráněná území jako jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Do podkladů pro pozemkové úpravy se dále zahrnují dřívější projekty a dokumentace, které již byly v minulosti realizovány. Dalšími podklady jsou vodohospodářská mapa, kde jsou zakreslena vodní díla, toky a ochranná pásma vodních zdrojů a hydrologické charakteristiky vodních toků (Vlasák et Bartošková 2007). Poslední důležitou složkou podkladů pro pozemkové úpravy jsou informace o klimatu, které jsou důležité především z hlediska ohroženosti pozemků erozí (Janeček et al. 2002).

4 Plán společných zařízení

Plán společných zařízení (PSZ) je krajinným plánem uvnitř pozemkové úpravy (Skřivanová et Drahoňovská 2011). Zpracování plánu společných zařízení předchází návrh nového uspořádání pozemků. Plán společných zařízení zahrnuje především opatření ke zpřístupnění pozemků, protierozní opatření pro ochranu půdního fondu, vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a ochraně území před záplavami a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí, zvýšení ekologické stability (Vlasák et Bartošková 2007). Plán společných zařízení by měl klást důraz na polyfunkčnost, kdy jeden prvek plánu zastává více funkcí. Například prvek ÚSES se současně stává prvkem protierozní ochrany území, prvkem protipovodňové ochrany, izolační zelení nebo doprovodnou vegetací polní cesty (Sklenička 2005).

Pro zpracování plánu společných zařízení je hlavním podkladem podrobný terénní průzkum, zaměření skutečného stavu řešeného území a připomínky sboru zástupců (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

Vypracovaný plán společných zařízení předloží pozemkový úřad dotčeným orgánům státní správy, které se k němu do 30 dnů písemně vyjádří. Je-li nutné pro společná zařízení vyčlenit nezbytnou výměru půdního fondu, použijí se nejdříve pozemky ve vlastnictví státu a až poté pozemky obecní (zákon č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách).

4.1 Opatření ke zpřístupnění pozemků

K zajištění přístupu pozemků se využívá polních cest, které se člení na hlavní polní cesty, vedlejší polní cesty a doplňkové polní cesty. Polní, popř. lesní cesty jsou však navrhovány nejen ke zpřístupnění pozemků, ale také pro zajištění lepší dopravní obslužnosti nebo prostupnosti krajiny (Sýkora, 1998). V minulosti vznikaly nepřístupné pozemky děděním, kdy se pozemky dělily mezi potomky. Po roce 1948, kdy se pozemky slučovaly do velkých celků, se rušily polní cesty a některým pozemkům zanikla přístupová cesta (Vlasák et Bartošková 2007). Polní cesty jsou

důležitou komunikační složkou zemědělsky využívané krajiny, která zpřístupňuje jednotlivé plochy zemědělského půdního fondu (Burian et al. 2011).

V této části PSZ je především navržena rekonstrukce stávajících polních cest a obnova cest v minulosti zaniklých. Dále se navrhuje nové polní cesty k zajištění přístupnosti všech pozemků v obvodu pozemkové úpravy a ke zvýšení prostupnosti krajiny (Skřivanová et Drahoňovská 2011). Při navrhování nových polních cest se klade velký důraz na jejich polyfunkčnost. Cesta by v ideálním případě měla plnit více funkcí než jen dopravní. Pokud je cesta doplněna příkopem a dalšími objekty plní funkci vodohospodářskou. V některých případech může cesta přerušovat délku svahu a tím plnit protierozní funkci. A v neposlední řadě při osázení polní cesty doprovodnou zelení a zpřístupnění pro cyklisty tvoří funkci rekreační i krajino tvornou (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

4.2 Opatření k ochraně zemědělského půdního fondu

V této části plánu společných zařízení je řešeno především ohrožení pozemků vodní a větrnou erozí. Ohroženost území se posuzuje na základě podrobného terénního průzkumu. Dále se zohledňují výsledky vyhodnocení erozního ohrožení půd (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

Na území České republiky je erozně ohroženo 50% orné půdy vodní erozí. Pro výpočet erozního ohrožení pozemků se používá tzv. metoda USLE dle Wischmeiera a Smithe. Výsledkem výpočtu je hodnota dlouhodobé ztráty půdy v tunách na hektar za rok. Tento výsledek se porovnává s přípustnou ztrátou půdy v dané lokalitě, která je určena dle hloubky půdního profilu. Protierozní opatření se navrhuje tam, kde skutečná ztráta půdy přesáhne přípustnou ztrátu půdy (Janeček et al. 2002).

Větrnou erozí je v České republice ohroženo asi 10% orné půdy. Vítr je matematicky velice složité popsat, proto se k ověření nadlimitních ztrát půdy využívají terénní průzkumy především v obdobích výsušných větrů a konzultace se znalci daného území (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

Na základě výsledků vyhodnocení erozní ohroženosti se v území přistupuje k návrhům protierozních opatření. Ta se dělí na tři základní skupiny (Janeček et al. 2002):

- Organizační
- Agrotechnická
- Technická

Mezi organizační protierozní opatření řadíme pásové střídání plodin, delimitace kultur, úpravu tvaru a velikosti pozemků. Agrotechnická opatření se týkají především zpracování a přípravy půdy, způsobů setí a nakládání s posklizňovými zbytky (setí do strniště, setí do ochranné meziplodiny, mulčování). Technickými opatřeními proti účinkům eroze jsou terénní urovnávky, vrstevnicové meze, terasy, příkopy, průlehy, zatravněné údolnice, ochranné hrázky a protierozní nádrže (Janeček et al. 2002).

Nejlépe funkčním technickým opatřením proti větrné erozi, které je nejčastěji navrhováno, je větrolam. Ten může být prodouvavý, poloprodouvavý nebo neprodouvavý. Z těchto tří variant je obecně doporučován jako nejúčinnější poloprodouvavý větrolam (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

4.3 Vodohospodářská opatření

Vodohospodářská opatření se v rámci plánu společných zařízení navrhuje za účelem zlepšení vodního režimu území. V této části plánu společných zařízení je důležité zohlednit situaci v širším okolí pozemkové úpravy, protože rozsah hydrologických jevů obvykle převyšuje hranice katastrálního území (Skřivanová et Drahoňovská 2011). V rámci společných zařízení vodohospodářského charakteru se řeší protipovodňová ochrana, vodní toky, nádrže, zařízení k odvádění povrchových vod z území, odvodňovací a závlahová opatření (Vlasák et Bartošková 2007). Protipovodňová ochrana souvisí se zvyšováním retenční schopnosti krajiny, na kterou se v dnešní době klade stále větší důraz. Jako vhodná opatření, která splňují vodohospodářskou i protipovodňovou funkci se označují malé vodní nádrže, suché poldry (suché retenční nádrže) nebo ochranné hráze na malých vodních tocích. Retenční účinek mají i další opatření jako např. zasakovací pásy, průlehy, příkopy,

ochranné zalesnění a zatravnění. Tato společná zařízení se řadí především mezi protierozní opatření pro ochranu zemědělského půdního fondu pro svůj protierozní účinek. Vodohospodářská opatření pro zpomalení povrchového odtoku se ve většině případů úzce prolínají s opatřeními protierozními a opatřeními pro ochranu a tvorbu životního prostředí (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

4.4 Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí

V mnoha zemích se realizuje ochrana přírody vyhlášením přírodních rezervací a národních parků. Postupným vývojem některé země realizují ochranu přírody pomocí obnovy přírodních oblastí a rozvoje ekologických sítí v krajině (Jongman 1995).

Ekologická stabilita krajiny se vyznačuje schopností ekologického systému vyrovnávat vnější rušivé vlivy vlastními spontánními mechanismy (Míchal 1992). Forman et Godron (1993) uvádějí, že stabilita krajiny znamená odolnost vůči narušení krajiny a její zotavení po narušení. Opakem ekologické stability je ekologická labilita, kdy ekosystém není schopen odolat rušivému působení vlivu zvenčí. Ekologickou stabilitu je možné určit podle koeficientu ekologické stability (KES). Tento koeficient vychází z poměru ploch relativně stabilních a ploch relativně nestabilních (Nováková et al. 2006).

Ekologická stabilita se dělí na vnitřní (endogenní) a vnější (exogenní). Vnitřní ekologická stabilita je schopnost ekologického systému existovat při normálním působení faktorů prostředí včetně všech extrémů, na něž jsou ekosystémy dlouhodobě adaptovány. Vnitřní ekologická stabilita se určuje pevností a množstvím vnitřních vazeb v ekosystému. Mezi ekosystémy s vysokou vnitřní stabilitou patří zejména zralé ekosystémy s klimaxovým charakterem. Tyto systémy se obvykle vyznačují vysokou biodiverzitou (Maděra et Zimová 2007).

Vnější ekologická stabilita je schopnost ekologického systému vyrovnávat vnější rušivé vlivy vlastními spontánními mechanismy (Demek, 1999). Tomuto procesu se říká autoregulace ekosystému. Projevuje se odolností vůči působení rušivého vlivu a spontánním návratem do původního stavu (Lipský 1998).

Vnější faktory, na které není ekosystém adaptován, jsou z hlediska vývoje ekosystémů naprosto cizí a nepředvídatelné. Jako vnější faktory označujeme náhlé extrémní výkyvy teplot, rozsáhlé požáry, zemětřesení, výbuchy sopek apod. žádný ekosystém nemá absolutní vnější ekologickou stabilitu, proto základním kritériem pro výběr a navrhování skladebných součástí ÚSES je vnitřní ekologická stabilita těchto součástí (Maděra et Zimová 2007).

Ekologicky významné segmenty krajiny jsou základními prvky pro zajištění ekologické stability krajiny. Tyto segmenty krajiny se vyznačují vyšší vnitřní ekologickou stabilitou a tvoří kostru ekologické stability v krajině. Soustava ekologicky významných segmentů v krajině a další skladebné části rozmístěné v krajině tvoří jako celek ÚSES (Rohon 1995).

ÚSES je součástí vědy nazývané krajinná ekologie. Současná krajinná ekologie není zcela sjednocená. Sjednocení této vědy není jednoduché, prolíná se zde historie, geografie a biologie. Krajinná ekologie je proto považována za multidisciplinární vědu, ve které se komplexně spojují různé názory a přístupy (Bastien 2001).

V České republice byla koncepce ÚSES vytvořena před více než 20 lety (Buček 1996). Během této doby byla vyvinuta metodika navrhování, plánování, projektování ekologické sítě a byly navrženy a schváleny legislativní podklady pro tvorbu ÚSES (Lepeška et al. 1998). V této době byly také realizovány první prvky ekologických sítí (Zimová et al. 2002).

ÚSES je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, který udržuje přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní (lokální), regionální a nadregionální ÚSES (zákon o ochraně přírody a krajiny).

Cílem zabezpečování ÚSES v krajině je (Láznička 2005):

- Uchování a podpora rozvoje přirozeného genofondu krajiny
- Zajištění příznivého působení na okolní, ekologicky méně stabilní části krajiny a jejich prostorové oddělení
- Podpora možnosti polyfunkčního využívání krajiny
- Uchování významných krajinných fenoménů

Hlavním účelem opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí je udržení, v některých případech zvýšení ekologické stability krajiny. K zajištění těchto opatření slouží územní systém ekologické stability (ÚSES) na místní úrovni. Skladebné prvky ÚSES jsou (Maděra et Zimová 2007):

- Biocentra
- Biokoridory
- Interakční prvky

Biocentrum je tzv. centrum biotické diverzity. Je to skladebná součást ÚSES, která má být tvořena ekologicky významným segmentem krajiny. Tento segment krajiny umožňuje trvalou existenci druhů i společenstev. Jedná se o biotop nebo soubor biotopů, který svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému dle Vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška k zákonu č. 114/1992 Sb.)

Biokoridor (biotický koridor) je velmi důležitou skladebnou částí ÚSES, která významným způsobem podporuje biocentra a umožňuje migraci, šíření a vzájemné kontakty organismů. Biokoridory svým způsobem zprostředkovávají tok biotických informací v krajině. Funkčnost biokoridorů je podmíněna prostorovými parametry (délka a šířka), stavem trvalých ekologických podmínek a struktura i druhové složení biocenóz (Kubeš 1997).

Interakční prvky jsou další důležitou skladebnou částí ÚSES stejně jako biocentra a biokoridory. Interakční prvky představují ekologicky významné krajinné prvky a ekologicky významná liniová společenstva. V místním ÚSES zprostředkovávají interakční prvky příznivé působení biocenter a biokoridorů na okolní ekologicky méně stabilní krajinu. Interakční prvky spadají do ekologických nik různých druhů organismů, i takových, které jsou zapojeny do potravních řetězců okolních ekologicky méně stabilních společenstev. Interakční prvky těmto druhům organismů slouží jako (Buček 1996):

- Potravní základna
- Místo úkrytu

- Místo rozmnožování
- Místo pro snadnější orientaci

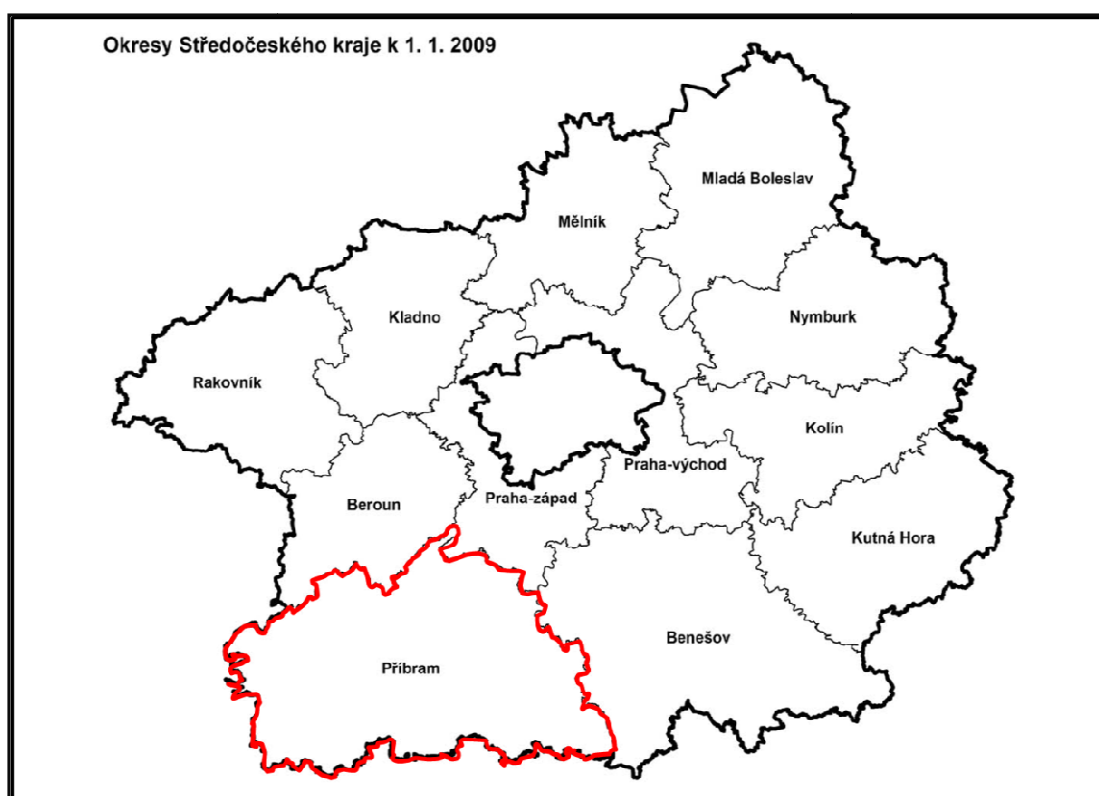
Přispívají ke vzniku rozmanitější a bohatší potravní sítě v kulturní krajině. Tímto se podstatně zvyšuje ekologická stabilita krajiny (Buček 1996).

Pro návrh ÚSES je nejpřesnějším podkladem schválený plán ÚSES, pokud tento neexistuje, využije se generel ÚSES. V územně analytických podkladech obce s rozšířenou působností by měly tyto podklady být promítnuty. Pokud pro dané území neexistuje použitelný podklad, je třeba zpracovat plán lokálního ÚSES stejně podrobný jako pro potřeby územního plánu (Skřivanová et Drahoňovská 2011).

5 Charakteristika území

Příbramsko se rozprostírá v jihozápadní části středních Čech. Sousedí s Jihočeským krajem (okres Písek a Strakonice) a krajem Plzeňským (okres Rokycany a Plzeň-jih). Severní hranici tvoří Berounsko a okres Praha-západ, východní Benešovsko (Obrázek 1). V západní a severozápadní části tvoří přirozenou hranici pásmo Brdských lesů. Krajina se vyznačuje terénním zvlněním. Pozvolné stoupání vede ze širokých údolí na táhlé hřebeny a plošiny, které přesahují výšku 800 m. Nachází se zde nejvyšší místa středních Čech – vrchy Tok (864 m n. m.), Praha (862 m n. m.) a Třemšín (826 m n. m.). Nejnižše položeným místem okresu je koryto říčky Křeničné s 271 m nadmořské výšky.

Napříč územím protéká řeka Vltava, která je dělí na dvě nestejně části. Na tomto vodním toku jsou dvě přehrady - Orlická a Kamýcká. Přehrada Orlická je, co do objemu vody, největší přehradou v republice. Příbramský region je značně členitý s výrazným zalesněním krajiny (URL1).

Obrázek 1 – Okresy Středočeského kraje, upravila Škabradová D., (URL1)

Okres Příbram je největším okresem ve Středočeském kraji, svojí rozlohou 1 692 km² zaujímá 15,4 % jeho rozlohy. Zemědělská půda zabírá 44,2% rozlohy

a lesy se rozkládají na 43,7%. V okrese Příbram se lesy rozkládají na 740 km², z toho důvodu patří mezi nejzalesněnější oblasti v kraji. Naopak vzhledem ke své hustotě osídlení se okres Příbram řadí mezi nejhřidčeji osídlené okresy kraje. Hustota osídlení je 67 obyvatel na km². V okrese Příbram se nachází 295 katastrálních území, do okresu náleží 121 obcí, z toho 7 má statut města a 2 statut městyse (Tabulka 1).

počet obcí	121
počet obcí se statutem města	7
počet obcí se statutem městyse	2
počet katastrálních území	295

Tabulka 1 – Údaje statistického úřadu – okres Příbram, zpracovala Škabradová D., (Český statistický úřad, k 31. 12. 2011).

Příbramsko je pro své přírodní krásy i příhodnou polohu vyhledávaným turistickým teritoriem. Nachází se zde celá řada rekreačních ubytovacích zařízení. Velice oblíbené a využívané je okolí vodní nádrže Orlík.

Na Příbramsku se nachází Národní přírodní památka Drbákov – Albertovy skály – jeden z nejúplnějších a nejlépe zachovaných souborů ekosystémů význačných pro říční fenomén střední Vltavy, ve kterém můžeme obdivovat přirozená společenstva skalních srázů v údolí Vltavy i zachovalé suťové lesy s hojným výskytem tisu. Dále je na Příbramsku celá řada drobných přírodních památek (URL1).

5.1 Přehled pozemkových úprav v okrese Příbram

V okrese Příbram bylo do současnosti ukončeno 29 komplexních pozemkových úprav (Příloha 1). Zahájených komplexních pozemkových úprav je taktéž 29 (Příloha 2). K zahájení je v současné době 16 komplexních pozemkových úprav (Příloha 3). V okrese se nachází pouze jedna ukončená jednoduchá pozemková úprava (Příloha 4).

Celkový přehled pozemkových úprav v okrese Příbram je graficky znázorněn v Příloze 5.

5.2 Vybrané komplexní pozemkové úpravy

Pro diplomovou práci bylo vybráno pět katastrálních území v okrese Příbram, která splňovala všechna kritéria výběru (Obrázek 2).

KPÚ Strýčkovy

KPÚ Oslí

KPÚ Chrást u Tochovic

KPÚ Horčápsko

KPÚ Lazsko

Obrázek 2 – Vybrané Komplexní pozemkové úpravy v okrese Příbram (Škabradová 2013)

6 Metodika

Pro tuto diplomovou práci byl vybrán okres Příbram za pomoci vedoucí diplomové práce Ing. Kottové, Ph. D. Po výběru zájmového území následovalo podrobné seznámení s pozemkovými úpravami v území a s realizacemi PSZ. Na základě získaných informací a s laskavou pomocí ředitele Pozemkového úřadu Příbram Ing. Havelky byla vybrána katastrální území splňující podmínky zadání. Po konzultaci s Ing. Havelkou byla získána dokumentace k pěti vybraným pozemkovým úpravám, zejména se jednalo o dokumentaci k plánu společných zařízení a související mapové podklady. V okrese Příbram byly podmínky splněny v katastrálních územích Lazsko, Horčápsko, Chrást u Tochovic, Oslí a Strýčkovy. V průběhu podzimu roku 2012 bylo provedeno několik podrobných terénních průzkumů ve vybraných pěti katastrálních územích. Terénní průzkumy byly uskutečňovány během několika víkendů v měsíci září a říjnu. Při terénním průzkumu byla pořízena fotodokumentace autorkou diplomové práce dokládající, do jaké míry jsou opatření realizována oproti navrženému stavu v dokumentaci. Dále byly prvky PSZ hodnoceny dle funkčnosti.

6.1 Použité podklady

Pro zpracování diplomové práce byly použity převážně podklady získané na Pozemkovém úřadě Příbram. Jedná se zejména o dokumentaci týkající se plánů společných zařízení v jednotlivých katastrálních územích. Z větší části byla použita dokumentace v tištěné podobě. Dokumentace ke KPÚ Strýčkovy byla použita v podobě elektronické. Dále byly využity informace z portálu Ministerstva zemědělství. Dalšími cennými informacemi se staly konzultace s Ing. Havelkou na Pozemkovém úřadě Příbram. Ke zpracování mapových výstupů byly použity mapy z portálu Cenia a ortofotomapa z WMS prohlížečské služby Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.

6.2 Zpracování podkladů

Mapové podklady poskytnuté Pozemkovým úřadem byly použity pouze jako nositele informace. Samotné mapové výstupy diplomové práce byly vytvořeny v programu ArcGIS 9.3 vektorizováním nad aktuální ortofotomapou. Tabulky a grafy byly vytvořeny v programu MS Excel.

7 Katastrální území Strýčkovy

Katastrální území Strýčkovy se nachází asi 5 kilometrů východně od města Rožmitál pod Třemšínem, kterého je správně součástí.

Zájmové území patří po stránce geomorfologické do vrchoviny Příbramské. Ráz území má charakter středně vrchovinný. Střídají se zde prudší svahy a volnějšími, různě exponovanými svahy, které jsou od sebe oddělovány užšími, místy i širšími zalučněnými depresiemi. Nejvyšším bodem zájmového území je zalesněný vrch „U Skály“, s nadmořskou výškou 615 m, v nejsevernějším cípu katastrální hranice. Průměrná nadmořská výška zemědělské půdy se pohybuje mezi 540 - 560 m (Geodetické sdružení s r. o. 2004).

Klimatické poměry

Řešené území spadá do klimatické oblasti mírně teplé, okresek mírně teplý, mírně vlhký, vrchovinný. Atmosférické srážky v ročním průměru přesahují 600 mm a podle pozorovací stanice Rožmitál mají během roku tento průběh (Geodetické sdružení s r. o. 2004).

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
H (mm)	44	38	41	50	63	67	81	73	51	50	43	46	647
t (°C)	-2,6	-1,3	2,6	6,9	12,3	15,4	17,1	16,4	12,8	7,4	2,2	-1,3	7,3

Tabulka 2 - Tabulka průměrných měsíčních srážek a teplot ze stanice Rožmitál.

Hydrologické poměry

Vodní poměry území jsou ovlivňovány podmínkami mikroklimatickými, geologickými, terénními a půdními. Půdy na Rožmitálských břidlicích mají dobrý zásak a mírně až více zvýšenou vodopropustnost. U části půd na Rožmitálských břidlicích a u půd na žiteckých slepencích dochází vlivem utužené a vrstevnaté spodiny k zhoršení vodopropustnosti. Vyšší převlhčení vede k procesu oglejení. Svahoviny a nivní uložení daly vznik půdám, u nichž se projevuje ovlivnění vysoko stagnující nebo vysoko kolísající hladinou spodní vody (glejový proces). Zájmové území leží v povodí řeky Vltavy - část Dolní Vltava Hlavním vodním

tokem je Strýčkovský potok, který se vlévá pod obcí Oslí do řeky Skalice. Hydrologickou sít' tvoří bezejmenné potůčky z části zatrubněné z části otevřené. Strýčkovský potok má ve správě Zemědělská vodohospodářská správa Písek (Geodetické sdružení s r. o. 2004).

7.1 Územní systém ekologické stability

Katastrální území Strýčkovy téměř z poloviny zaujímají lesy. ÚSES tvoří dvě biocentra a biokoridor, který je spojuje. Tyto prvky ÚSES se nachází v severní části území, kde se rozprostírají lesy (Příloha 6). Biocentrum tvoří lesní porost (Foto 1). Jedná se o stávající prvky ÚSES.

Foto 1 – Prvek ÚSES – Lesní porost tvořící biocentrum, Strýčkovy (Škabradová 2012)

7.2 Protierozní opatření

V zájmovém území má erozní působnost pouze vodní eroze, vliv větrné eroze je bezvýznamný. Posouzení erozního smyvu bylo provedeno terénním průzkumem a výpočty dle Wischmeiera a Smithe. Podle provedeného průzkumu bylo zjištěno, že ohrožení vodní erozí se zde nevyskytuje (Geodetické sdružení s r. o. 2004).

7.3 Vodohospodářská opatření

V rámci plošného odvodnění bylo postaveno celkem 3320 m trubních kanálů a 620 m otevřených melioračních kanálů. Tyto kanály tvoří hydrografickou síť katastru Strýčkovy. Zároveň propojují stávající rybníky. Dno a část svahů otevřených kanálů jsou opevněny kamennou rovinaninou nebo betonovými žlabovkami, zbytek svahu je zatravněn (Geodetické sdružení s r. o. 2004).

V rámci KPÚ Strýčkovy nebylo navrženo žádné vodohospodářské opatření. V území nejsou nutná protipovodňová opatření, výstavba suchých poldrů ani protipovodňových nádrží (Geodetické sdružení s r. o. 2004).

7.4 Cestní síť

Středem katastrálního území Strýčkovy prochází silnice třetí třídy číslo 1917 z obce Modřovice do města Rožmitál pod Třemšínem.

V zalesněné části katastrálního území prochází několik stávajících lesních cest. Některé stávající polní cesty byly navrženy k rekonstrukci. Nově navržené polní cesty v blízkosti intravilánu obce nebyly zatím realizovány. Z nově navržených polních cest byly realizovány čtyři (Příloha 6). Jedná se o cesty s označením NVPC 1, 2, 4, 7 (Foto 2 a 3).

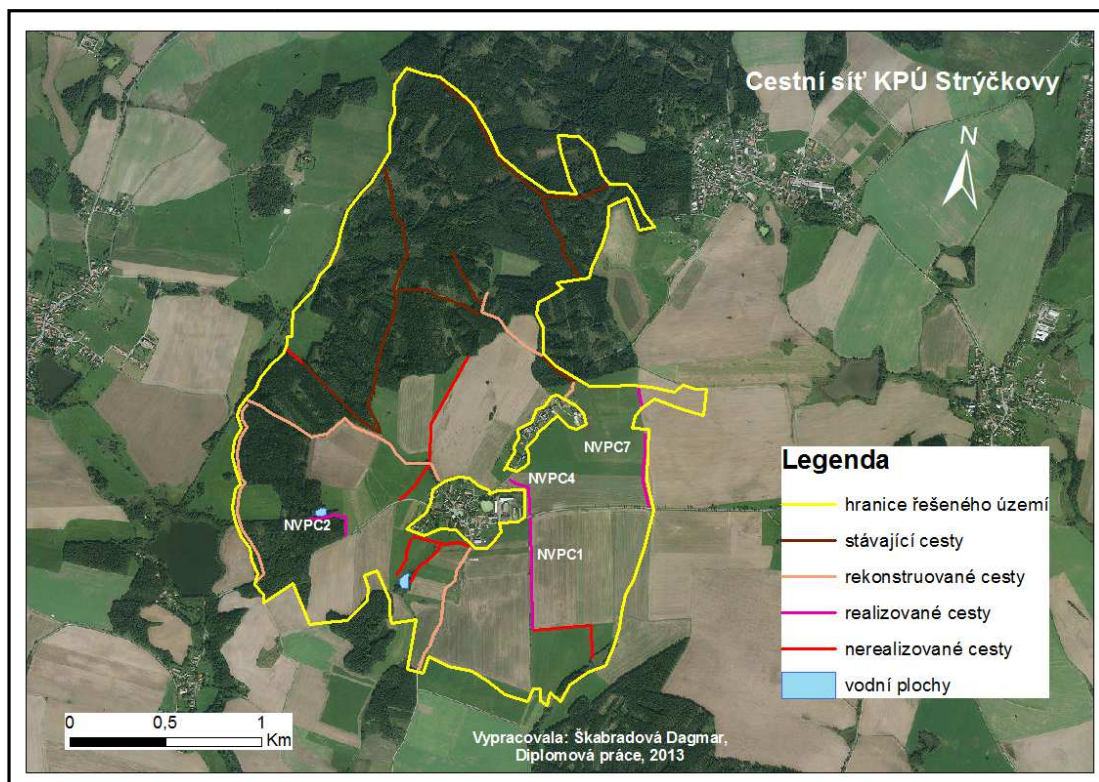
Foto 2 – Cestní síť – Nová polní cesta NVPC1, Strýčkovy (Škabradová 2012)

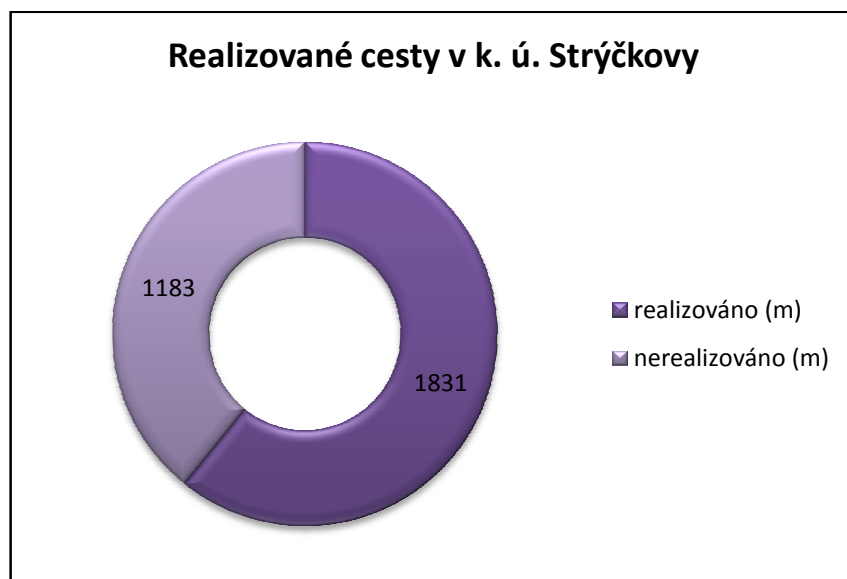
Foto 3 - Cestní síť – Nová polní cesta NVPC7, Strýčkovy (Škabradová 2012)

Cestní síť katastrálního území Strýčkovy je znázorněna na Obrázku 3. V katastrálním území Strýčkovy byly realizovány čtyři polní cesty v celkové délce 1 831 m.

Nově navržené cesty mají celkovou délku 3 014 m. Nerealizováno bylo 1 183 m polních cest (Obrázek 4).

Obrázek 3 – Mapa cestní sítě v rámci KPÚ Strýčkovy (Škabradová 2013)

Obrázek 4 – Vyjádření poměru realizovaných cest v rámci KPÚ Strýčkovy (Škabradová 2013)

Přehled všech realizovaných prvků PSZ v rámci KPÚ Strýčkovy je znázorněn v Příloze 6.

8 Katastrální území Oslí

Katastrální území Oslí je částí obce Chrást u Tochovic. Nachází se asi dva kilometry západně od Chrástu.

Klimatické poměry

Řešené území spadá do klimatické oblasti mírně teplé, okrsek mírně teplý, mírně vlhký, vrchovinný. Pro charakteristiku klimatických podmínek je použito údajů tabule Podnebí ČSR z dlouhodobých průměrů v letech 1901-1950 pro nedalekou, výškově srovnatelnou stanici Rožmitál (Honz-Projekce pozemkových úprav 2002).

Tabulka průměrných měsíčních srážek a teplot:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
H (mm)	44	38	41	50	63	67	81	73	51	50	43	46	647
t (°C)	-2,6	-1,3	2,6	6,9	12,3	15,4	17,1	16,4	12,8	7,4	2,2	-1,3	7,3

Tabulka 3 - Tabulka průměrných měsíčních srážek a teplot ze stanice Rožmitál

Geomorfologické poměry

Katastrální území Oslí patří k severozápadnímu okraji geomorfologické oblasti Březnická vrchovina, poblíž jejího styku s Příbramskou pahorkatinou a s vrchovinou Brdy. Přímo v katastrálním území není terén příliš členitý. Má charakter spíše ploché pahorkatiny s pozvolnými táhlými svahy nízkých oblých vyvýšenin (Honz-Projekce pozemkových úprav 2002).

Hydrologické poměry

Celé katastrální území Oslí je odvodňováno řekou Skalicí, která patří do povodí Otavy. Skalice, pro jejíž horní tok (mezi Rožmitálem a Březnicí) je zde běžně používán místní název Vlčava, kopíruje jihozápadní hranici katastrálního území. Zájmové území patří do povodí Vltavy. Uživatelé pozemků okolo říčky Vlčavy musí věnovat pozornost zátopovému území (Honz-Projekce pozemkových úprav 2002).

8.1 Územní systém ekologické stability

V katastrálním území Oslí se nachází jedno regionální biocentrum a dvě části regionálního biokoridoru (Příloha 7). Tyto prvky ÚSES jsou funkční a tvoří je údolní niva říčky Vlčavy, která lemuje jihozápadní hranici katastrálního území (foto 4).

Foto 4 – Prvek ÚSES – Regionální biocentrum a biokoridor u říčky Vlčavy, Oslí (Škabradová 2012)

Na území se nachází části dvou lokálních biokoridorů. Jeden lokální biokoridor lemuje Nesvačilský potok v severozápadní části území. Tvoří ho lužní porost kolem vodoteče. Druhý lokální biokoridor se nachází naopak v jihovýchodní části území kolem úzké nivy občasné vodoteče ve dně mělkého pozvolného údolí (Foto 5).

Foto 5 – Prvek ÚSES – Lokální biokoridor lemující občasnou vodoteč, Oslí (Škabradová 2012)

V území byly vymezeny tři interakční prvky. Dva interakční prvky se nachází v blízkosti výše popsaných lokálních biokoridorů. Jedná se o travnaté nivy vodotečí. Třetím interakčním prvkem je mlýnská strouha pod bývalým mlýnem na okraji nivy říčky Vlčavy.

Všechny prvky v území jsou funkční a začleněné do krajiny.

8.2 Protierozní opatření

Ve vyhotoveném plánu společných zařízení pro katastrální území Oslí zcela chybí část týkající se problematiky erozní ohroženosti pozemků. Problematika není řešena graficky ani textovou formou.

8.3 Vodohospodářská opatření

Řešení problémů odtokových poměrů v krajině přesahuje ve většině aspektů rámec řešeného území. Z hlediska odtoku vody z krajiny má zájmové území velmi vhodné uspořádání pozemků se zcela zatravněnými nivami toků. Stav toku Vlčava se starými zapojenými břehovými porosty a stabilizovaným přírodním korytem je uspokojivý.

Vzhledem k problémům při odtoku přívalových vod u bývalého mlýna Valcha je zde navržena dílčí úprava hydrologické sítě. Přes pozemek usedlosti Valcha je vodoteč vedena úzkým korytem bývalého mlýnského náhonu s malou kapacitou profilu. Z tohoto důvodu je navrženo vybudování obtokového kanálu, který by případně vyšší průtoky svedl do nedalekého stávajícího kanálu v nivě a dále do náhonu pod Valchou a do toku Vlčava (Příloha 7). Výpočet návrhového průtoku byl proveden metodou CN křivek na padesátileté vody Q_{50} . Hloubka koryta byla navržena na 1,2 m (Honz-Projekce pozemkových úprav 2002).

Obtokové koryto bylo na podzim roku 2012 ve fázi realizace, jak je patrné z následujících fotografií (Foto 6 a 7).

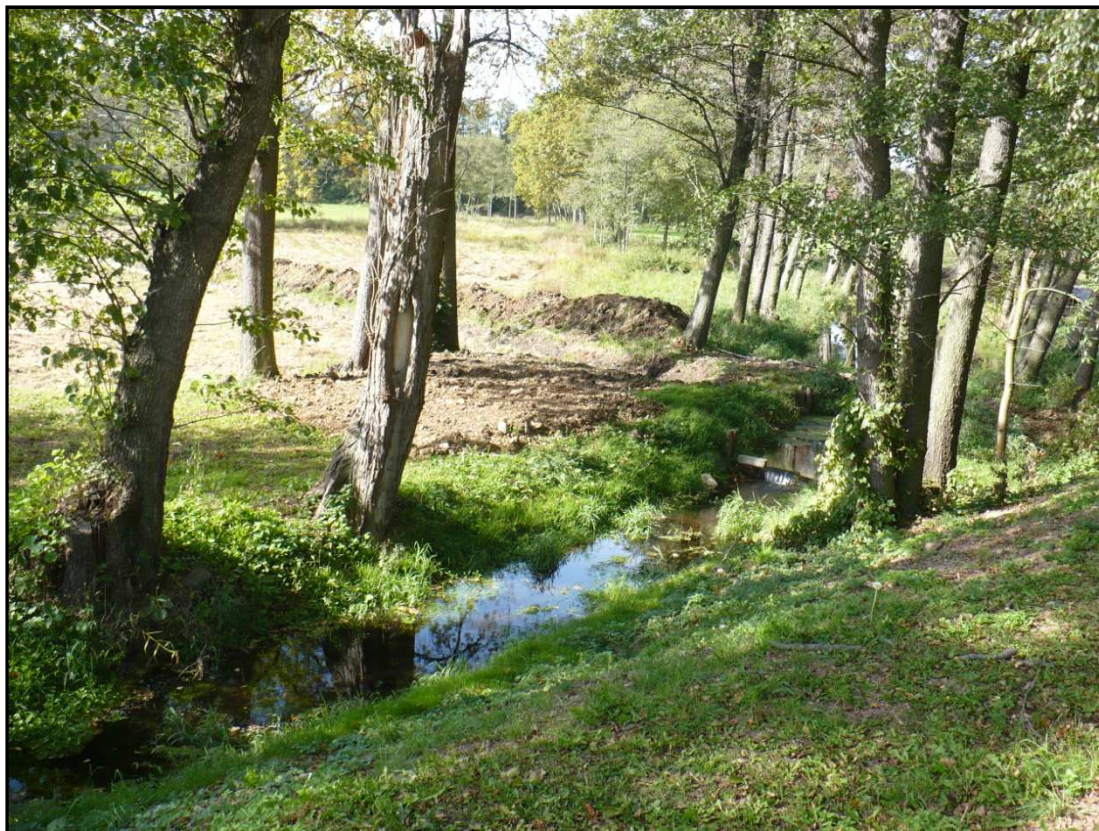

Foto 6 – Hydrologické opatření – obtokový kanál ve fázi realizace, Oslí (Škabradová 2012)

Foto 7 - Hydrologické opatření – obtokový kanál ve fázi realizace, Oslí (Škabradová 2012)

8.4 Cestní síť

Páteční komunikací v katastrálním území Oslí je silnice třetí třídy III/0193. Stávající polní cesty byly navrženy k rekonstrukci. Jedná se o cestu RCH1, kde bylo navrženo osázení z jedné strany komunikace ovocnými stromy. Toto osázení zatím realizováno nebylo (Foto 8).

Foto 8 – Cestní síť – Rekonstruovaná polní cesta RCH1, výsadby chybí, Oslí (Škabradová 2012)

Polní cesta RCV2 zatím rekonstruována nebyla (Foto 9).

Foto 9 – Cestní síť – nerealizovaná rekonstrukce polní cesty RCV2, Oslí (Škabradová 2012)

Polní cesta RCV3 vedoucí přes náhon bývalého mlýnu Valcha je opatřena závorou (Foto 10).

Foto 10 - Cestní síť – rekonstruovaná polní cesta RCV3, Oslí (Škabradová 2012)

Nově navržené polní cesty byly v katastrálním území realizovány téměř všechny kromě jedné (Příloha 7). Cesta s označením NCH3 realizována nebyla. Realizované cesty se nachází v severozápadní části území v okolí železnice a při jižním okraji obce. Polní cesta NCH1 navazuje na rekonstruovanou cestu RCH1 a dále pokračuje přes železniční koridor (Foto 11 a 12).

Foto 11 - Cestní síť – rekonstruovaná polní cesta RCH1 a na ní navazující nová cesta NCH1, Oslí (Škabradová 2012)

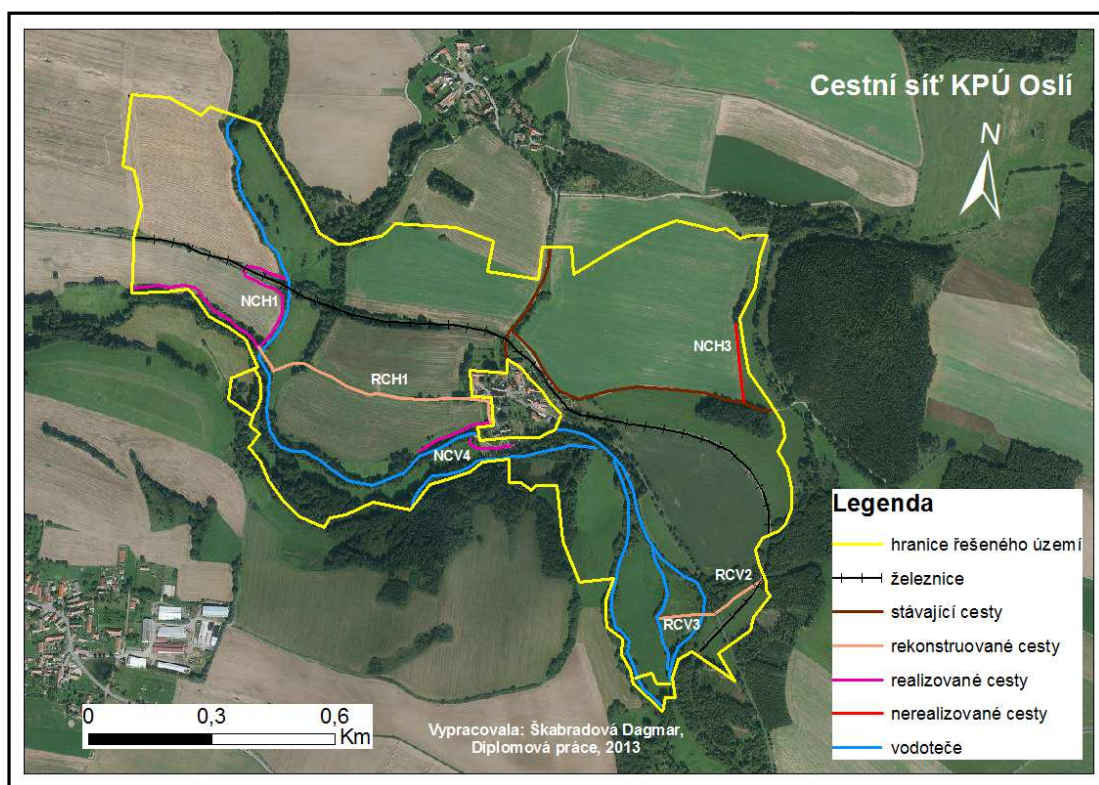
Foto 12 - Cestní síť – nová polní cesta NCH1 směrem k železnici, Oslí (Škabradová 2012)

Další polní cesty, které byly realizované v blízkosti intravilánu obce Oslí (Foto 13).

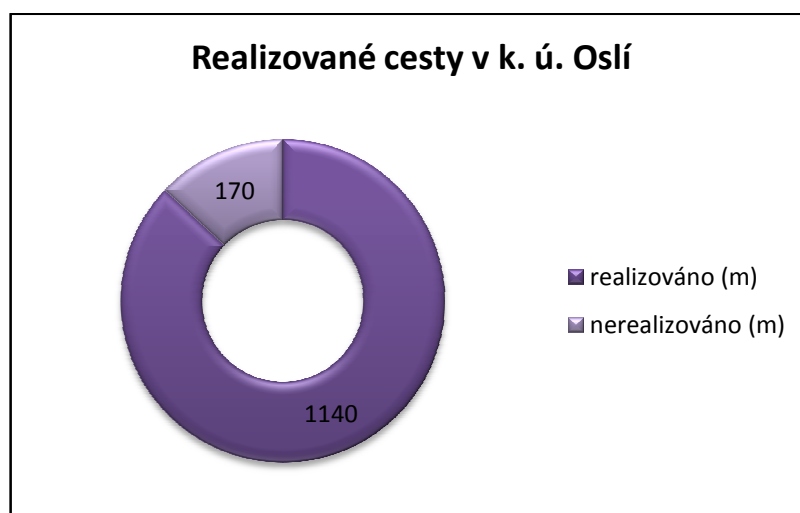

Foto 13 - Cestní síť – nová polní cesta NCV4 lemující intravilánu obce, Oslí (Škabradová 2012)

Cestní síť v katastrálním území Oslí byla vhodně doplněna o nové polní cesty, které byly z větší části realizované a plní svou funkci (Obrázek 5). Navrženo bylo celkem 1310 m nových polních cest. Z toho bylo realizováno 1140 m. Nerealizováno bylo 170 m polních cest (Obrázek 6).

Obrázek 5 – Mapa cestní sítě v rámci KPÚ Oslí (Škabradová 2013)

Obrázek 6 - Vyjádření poměru realizovaných cest v rámci KPÚ Oslí (Škabradová 2013)

Přehled všech realizovaných prvků PSZ v rámci KPÚ Oslí je znázorněn v Příloze 7.

9 Katastrální území Chrást u Tochovic

Katastrální území Chrást u Tochovic se nachází 5 kilometrů severně od města Březnice. Nadmořská výška území se pohybuje v rozmezí 480-520 m n. m..

Obec má čtyři části:

- Chrást
- Namnice
- Lisovice
- Oslí

V katastrálním území Oslí byla provedena samostatná komplexní pozemková úprava.

V severní části území se nachází lesy místy propojené loukami. Největší rozloha lesa je v lokalitě Na Bukvici. V této části území je vyhovující cestní síť (ekoplan spol. s r. o. 2002).

9.1 Územní systém ekologické stability

Na části katastrálního území se rozkládají lesy, kde se v blízké době neuvažuje o velké těžbě dřeva. V řešeném území se nachází tři stávající biocentra a jeden biokoridor. Biocentrum v lokalitě „Chlumec“ je lesní a plně funkční. Východně od kopce Chlumec se nachází lokální biocentrum „Na pískách“, které je tvořeno lučním společenstvem a porostem vrby a olše. Třetí lokální biocentrum se nachází v severní části území a jedná se o lesní porost (Příloha 8). Lokální biokoridor se nachází jižně od obce Namnice, tvoří ho malý rybník a vlhkomilná společenstva (Foto 14). Biokoridor pokračuje dále k obci Nesvačily, kde ho tvoří porosty olší.

Foto 14 – Prvek ÚSES – část lokálního biokoridoru u obce Namnice, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

9.2 Protierozní opatření

V minulosti byla realizována rozsáhlá odvodňovací opatření, spočívající jak ve vybudování sítě melioračních kanálů, tak i ve vybudování plošné drenážní sítě. Výsledkem scelení pozemků do velkých celků po provedené melioraci jsou splachy z území. V důsledku realizovaných otevřených koryt jsou jimi splaveniny transportovány na velkou vzdálenost a splaveniny se usazují. V katastrálním území Chrást je to v místech, kde byla navržena malá vodní nádrž „Chlumecká“. Účelem této nádrže je zachycení splavenin z okolních pozemků. Dalším přínosem nádrže je skutečnost, že zadržením vody v povodí dojde ke zlepšení bilance vodních zdrojů (studen) pro obec Chrást. Vodní nádrž bude plnit i funkci krajinytvornou, ovlivní mikroklima v území a vytvoří nedílnou součást stávajícího biocentra místního významu (ekoplan spol. s r. o. 2002).

Tato protierozní nádrž byla realizována, začleněna do krajiny a již plní svoji funkci v území (Foto 15, Příloha 8).

Foto 15 – Protierozní opatření – Malá vodní nádrž „Chlumecká“, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

9.3 Vodohospodářská opatření

V rámci plánu společných zařízení v katastrálním území Chrást u Tochovic nebyla navržena žádná vodohospodářská opatření. Odvodnění území je řešeno spolu s cestní sítí pomocí příkopů a propustků.

9.4 Cestní síť

Řešeným územím jsou vedeny silnice třetí třídy:

- III/1911 Příbram – Březnice
- III/0193 Oslí – Nesvačily
- III/1915 Chrást – Tochovice

V severovýchodní části území se nacházejí stávající cesty, které vyhovují místním podmínkám. Další dvě stávající cesty procházejí jižní částí území.

V severozápadní části území byly některé stávající cesty navrženy k rekonstrukci a byly doplněny o cesty nové (NCV 1, 2, 3 a RCV 1, 2) (Foto 16, 17 a 18). Tyto cesty jsou opatřeny propustky (Foto 19). Jižně od obce Namnice prochází nová polní cesta směrem k lokálnímu biocentru „Chlumec“ (NCV4)(Foto 20). Další realizovaná cesta se nachází v okolí protierozní nádrže „Chlumecká“ (NCV5)(Foto 21). Sít' polních cest je znázorněna v Příloze 8.

Foto 16 – Cestní síť – Nová polní cesta s doprovodnou zelení NCV1, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

Foto 17 - Cestní síť – Nová polní cesta s doprovodnou zelení NCV2, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

Foto 18 - Cestní síť – Rekonstruovaná polní cesta s doprovodnou zelení RCV1, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

Foto 19 – Cestní síť – Propustek u polních cest RCV1 a NCV2, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

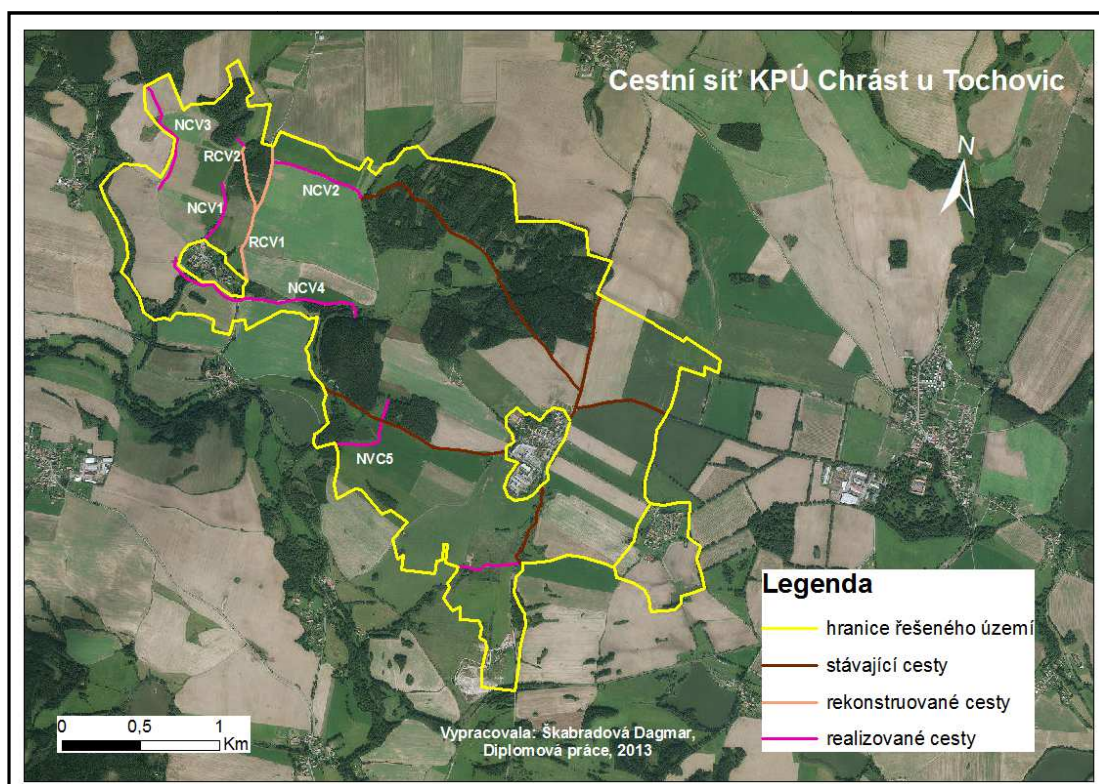

Foto 20 - Nová polní cesta NCV4, Chrást u Tochovic (Škabradová 2012)

Foto 21 - Nová polní cesta NCV5, Chrást u Tohovic (Škabradová 2012)

Přehled cestní sítě je znázorněn v Obrázku 7. Nově navržené polní cesty v rámci KPÚ Chrást u Tohovic mají celkovou délku 3940 m, realizovány byly všechny cesty (Obrázek 8).

Obrázek 7 – Mapa cestní sítě v rámci KPÚ Chrást u Tohovic (Škabradová 2013)

Obrázek 8 - Vyjádření poměru realizovaných cest v rámci KPÚ Chrást u Tohovic (Škabradová 2013)

Přehled realizovaných prvků PSZ v rámci KPÚ Chrást u Tohovic je znázorněn v Příloze 8.

10 Katastrální území Horčápsko

Katastrální území Horčápsko leží severně od města Březnice v okrese Příbram. Nadmořská výška území se pohybuje v rozmezí 471 – 508 m n. m.. Řešené území se nachází v mírné teplé oblasti, průměrná roční teplota je 7,2 °C. Průměrný roční úhrn srážek je 611 mm (JV Projekt s r. o. 2002).

Vodohospodářské poměry

V území se nachází tyto rybníky:

- Kocanda
- Horčápský rybník
- Hlízový rybník
- Harant

V území se dále nacházejí tři odvodňovací stavby na zemědělské půdě (JV Projekt s r. o. 2002):

- „Lisovice“ – stavba byla dokončena v roce 1990, akci vyprojektovaly Zemědělské stavby Benešov-Stach Jarmil, odvodňovaná plocha 80,62 ha.
- „Starosedlský Hrádek III.“ – stavba byla dokončena v roce 1974, projekt vypracovalo Zemědělské stavební sdružení Příbram, odvodňovaná plocha 29,20 ha
- „Starosedlský hrádek I.“ – stavba byla dokončena v roce 1971, projekt vypracovalo Zemědělské stavební sdružení Příbram, odvodňovaná plocha 14,23 ha

10.1 Územní systém ekologické stability

Pro návrh lokální ÚSES bylo převzato řešení, vypracované Z-PROJEKTEM, Jílovská 1156, Praha 4 v říjnu 1995. Na základě terénního průzkumu byl tento návrh částečně upraven (JV Projekt s r. o. 2002).

V území se nachází jedno biocentrum, které je plně funkční. Tvoří jej vlhké louky mezi rybníkem Hlízovým a Horčápským (Příloha 9). Dále břehové porosty podél těchto rybníků. Bylinné patro zastupují jetel luční, pcháč zelinný, chrastavec polní a orobinec. Keřové patro tvoří růže šípková, trnka obecná a maliník. Stromové patro tvoří topol, bříza bradavičnatá a třešeň ptačí. Výměra tohoto biocentra je 4,8 ha (Foto 22).

Foto 22 – Prvek ÚSES – Lokální biocentrum, Hlízový rybník, Horčápsko (Škabradová Dagmar 2012)

V řešeném území se nachází tři biokoridory. V jižní části území je část biokoridoru, který navazuje na biocentrum v sousedním katastrálním území Starosedlský Hrádek. Je veden po nivní louce a je plně funkční.

Další biokoridor je veden po jižní straně Horčápského rybníka až k rybníku Kocanda, který biokoridor obepíná téměř z poloviny. Dále biokoridor pokračuje do sousedního katastrálního území Lisovice k Lisovické nádrži. Biokoridor je polyfunkční, byla navržena jeho dosadba domácími dřevinami (Foto 23).

Foto 23 – Prvek ÚSES – Lokální biokoridor kolem Horčápského rybníka, Horčápsko (Škabradová 2012)

Biokoridor v nejnižnější části Horčápska vedoucí do katastrálního území Březnice je veden okolo rybníka Harant. Tvoří jej břehové porosty.

10.2 Protierozní opatření

V zájmovém území má erozní působnost pouze vodní eroze, vliv větrné eroze je bezvýznamný. Posouzení erozního smyvu bylo provedeno terénním průzkumem a výpočty dle Wischmeiera a Smithe. Podle provedeného průzkumu bylo zjištěno, že ohrožení vodní erozí se zde nevyskytuje. Řešené území je mírně svažité a linie soustředěného odtoku jsou zatravněny nebo jejich délka a sklon nevykazují známky eroze (JV Projekt s r. o. 2002).

10.3 Vodohospodářská opatření

Průzkumem vodohospodářských poměrů bylo zjištěno, že v katastrálním území Horčápsko je vhodná hustota a plocha vodní sítě. Uměle vytvořené hydrolinie byly provedeny na základě odborných odvodňovacích projektů. Méně vhodné jsou některé zatrubněné vodoteče, které omezují rychlý odtok vody a ochuzují krajinu o přírodní prvky. Na druhou stranu se konstatuje, že v tomto území jsou velké vodní plochy a proto provedená zatrubnění nemají negativní dopad (JV Projekt s r. o. 2002).

10.4 Cestní síť

Katastrálním územím Horčápsko prochází železnice Zdice – Protivín. Dále silnice druhé třídy číslo 174 z obce Milín do města Březnice. Do obce Horčápsko vede přístupová komunikace třetí třídy.

Síť polních cest v katastrálním území Horčápsko byla vyhodnocena terénním průzkumem jako nevyhovující. Některé stávající cesty byly navrženy na rekonstrukci. Dále bylo navrženo vybudování čtyř nových polních cest (Příloha 9).

Do současné doby byla realizována pouze jedna nově navržená cesta NCV1 (Foto 24). Nachází se při jižní hranici katastrálního území a vhodně se napojuje na dvě stávající cesty, které byly zrekonstruovány (RCV4 a RCV6) (Foto 25 a 26).

Foto 24 – Cestní síť – Nová cesta NCV1, Horčápsko (Škabradová 2012)

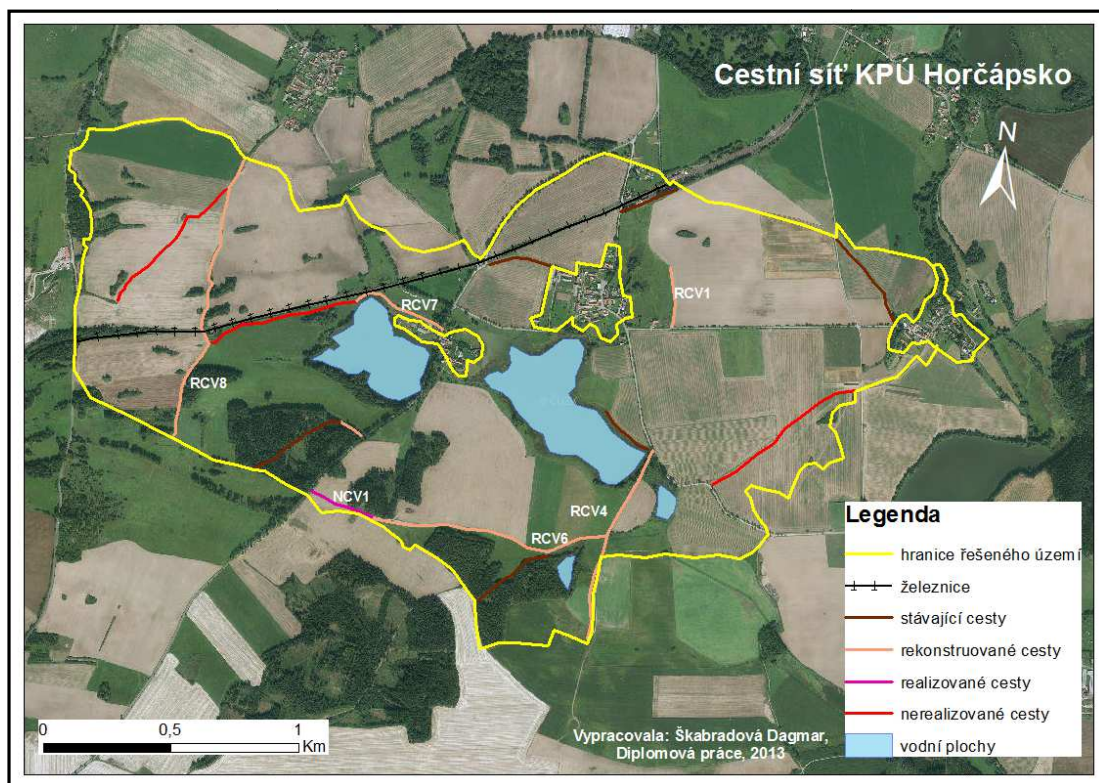

Foto 25 – Cestní síť – Rekonstruovaná cesta RCV4, Horčápsko (Škabradová 2012)

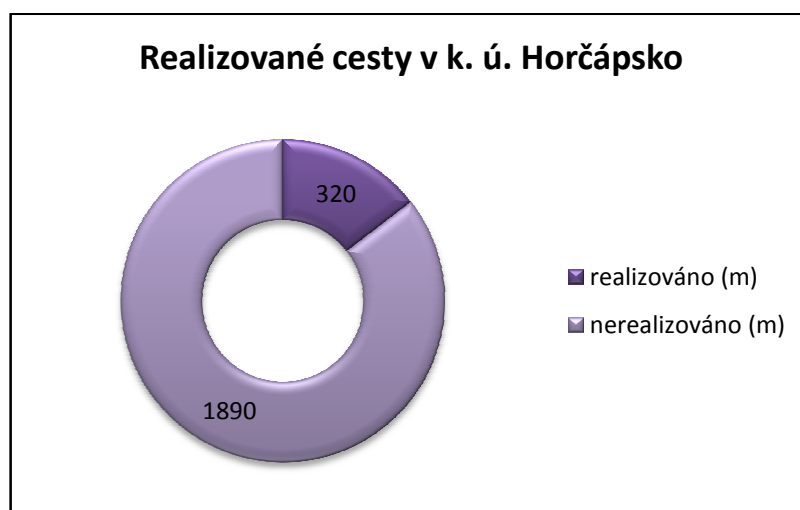

Foto 26 – Cestní síť – Rekonstruovaná cesta RCV6, Horčápsko (Škabradová 2012)

Přehled cestní sítě v katastrálním území Horčápsko je znázorněn na Obrázku 9. Nově navržené cesty v rámci KPÚ Horčápsko mají celkovou délku 2 210 m, realizována byla do současnosti pouze jedna o délce 320 m. Nerealizováno bylo 1 890 m polních cest (Obrázek 10).

Obrázek 9 – Mapa cestní sítě v rámci KPÚ Horčápsko (Škabradová 2013)

Obrázek 10 - Vyděření poměru realizovaných cest v rámci KPÚ Horčápsko (Škabradová 2013)

Přehled všech realizovaných prvků PSZ v rámci KPÚ Horčápsko je znázorněn v Příloze 9.

11 Katastrální území Lazsko

Řešené území náleží do Benešovské pahorkatiny a leží asi 3 kilometry od obce Milín. Středočeský masív s Benešovskou pahorkatinou je svým geologickým původem jednou z nejstarších částí Evropy. Tvoří ji převážně granitoidy středočeského plutonu, předprvohorní a prvohorní horniny s lokalitami permských a neogenních usazenin. Území patří do podprovincie Hercynské a biografického regionu Slapského. Bioregion se nachází na jihu středních Čech. Zaujímá střední část geomorfologického celku Benešovská pahorkatina. Bioregion má mezofilní charakter, v jeho potenciální vegetaci převažují acidofilní doubravy. V nižších polohách u vodních toků a dnešních rybníků se vyskytovaly luhy a olšiny. Katastrální území se nachází ve zvlněné krajině. Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 514 – 607 m n. m. (ekoplan spol. s r. o. 2008).

Klimatické poměry

Řešené území se nachází v mírně teplé oblasti, konkrétně v klimatickém regionu MT5, který je charakterizován normálně dlouhým, mírným a mírně suchým létem, krátkými přechodnými obdobími s mírným jarem a podzimem. Zima je normálně dlouhá, mírně teplá, suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Dlouhodobý průměrný srážkový úhrn na stanici Tochovice (mm).

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celkem
31	31	28	38	54	63	83	60	39	42	30	30	531

Tabulka 4 - Dlouhodobý průměrný srážkový úhrn na stanici Tochovice

Převládající směry větrů v území jsou západních směrů, tedy severozápadní, západní a jihozápadní.

Vodohospodářské poměry

Řešené území se nachází v povodí střední Vltavy 1-08-04. Katastrálním územím protéká Hrádecký potok bez vyhlášeného zátopového pásma a na severu území se nachází meliorační kanál, který je v územním plánu navržen k revitalizaci.

Vodní nádrže a rybníky

- Milínský rybník (Hošek) – rybochovný 3,34 ha
- Hubenovský rybník – rybochovný 3,74 ha
- Pustý rybník – rybochovný 1,25 ha

11.1 Územní systém ekologické stability

Podkladem pro vymezení prvků ÚSES byl schválený územní plán obce. Všechny prvky ÚSES v katastrálním území Lazsko byly vymezeny v rámci stávajících lesních porostů a nivních luk.

V severní části území se nachází část regionálního biokoridoru, která je lesním porostem. Je plně funkční. Dále se v území nacházejí čtyři lokální biocentra (Příloha 10). Tři z nich jsou nivní louky s přirozeným porostem olší, které se rozprostírají kolem dvou na sebe navazujících rybníků (foto 27 a 28). Navrhované opatření je zachování současného stavu vlhkých luk. Zachovat stávající stav je třeba i ve čtvrtém biocentru, které je v blízkosti lesního porostu. Jedná se o stejnověký porost dubu letního a červeného. Lokální biokoridory v území spojují lokální biocentra. Jejich trasa je ve většině případů vedena podél vodního toku, nebo tvoří spojnici mezi jednotlivými rybníky. Všechny prvky ÚSES v katastrálním území Lazsko jsou funkční a měl by být zachován jejich současný stav (ekoplan spol. s r. o. 2008).

Foto 27 – Prvek ÚSES – rybník Hošek, Lazsko (Škabradová 2012)

Foto 28 – Prvek ÚSES – Hubenovský rybník, Lazsko (Škabradová 2012)

11.2 Protierozní opatření

Studie protierozních opatření byla zpracována firmou KV AQUA. Z výpočtů a závěrů studie vyplývá, že situace v erozní ohroženosti zemědělských pozemků v zájmovém území není příliš významná. V plánu společných zařízení nejsou navržena žádná opatření proti erozi. Erozní ohroženost je řešena pouze rozdělením velkých hospodářských celků (ekoplan spol. s r. o. 2008).

11.3 Vodohospodářská opatření

Návrh vodohospodářských zařízení v rámci plánu společných zařízení řešen nebyl. Stávající rybníky vypsané výše jsou v dobrém stavu. Jsou začleněny dle rybářského hospodaření do kategorie polointenzifikační (ekoplan spol. s r. o. 2008).

11.4 Cestní síť

Katastrálním územím Lazsko prochází část železnice Zdice – Protivín, komplikuje tak přístup na pozemky směrem k obci Ostrov. Území se rozkládá mimo hlavní dopravní trasu, kterou je silnice první třídy číslo 4 – Strakonická. Pro Lazsko je významná silnice II/174. Síť doplňují místní obslužné a zklidněné komunikace v zastavěné části a polní cesty.

V severní části území se nachází několik stávajících lesních a polních cest. Polní cesty, které se nacházejí blízko intravilánu a okolo rybníků byly navrženy k rekonstrukci (Příloha 10).

Nově navržené hlavní cesty NCH1 a 2 se nacházejí jižně od intravilánu obce Lazsko. Cesty na sebe plynule navazují. Na cestu NCH2 se napojuje rekonstruovaná cesta RCH1 vedoucí k místní čistírně odpadních vod a dále k Hubenovskému rybníku (Foto 29 a 30).

Foto 29 – Cestní síť – rekonstruovaná polní cesta RCH1 s dosadbou stromů, Lazsko (Škabradová 2012)

Foto 30 – Cestní síť - rekonstruovaná polní cesta s dosadbou stromů, Lazsko (Škabradová 2012)

Nově navržené vedlejší cesty NCV 1, 2, 3, 4, nebyly zcela realizovány. Podle terénního průzkumu v území je patrné, že nové cesty byly navrženy v trasách, ve kterých se již obyvatelé a uživatelé pozemků pohybují (Foto 31). Kolem rybníku Hošek byla realizována nově navržená vedlejší polní cesta (Foto 32).

V katastrálním území Lazsko bylo realizováno pouze několik nových cest. Některé cesty navržené jako nové se nacházejí v trasách stávajících cest, a to zejména v jižní části území v blízkosti železnice. Některé cesty zcela chybí (Příloha 10).

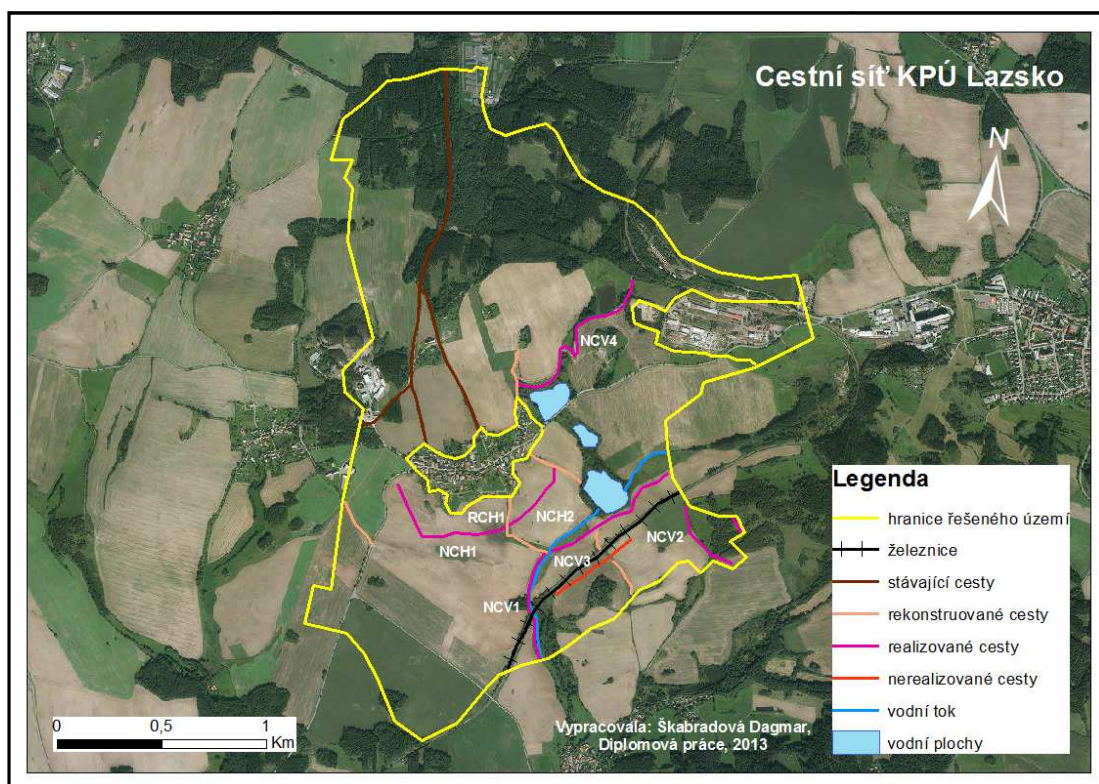

Foto 31 – Cestní síť – Nová vedlejší polní cesta v jižní části k. ú. Lazsko (Škabradová 2012)

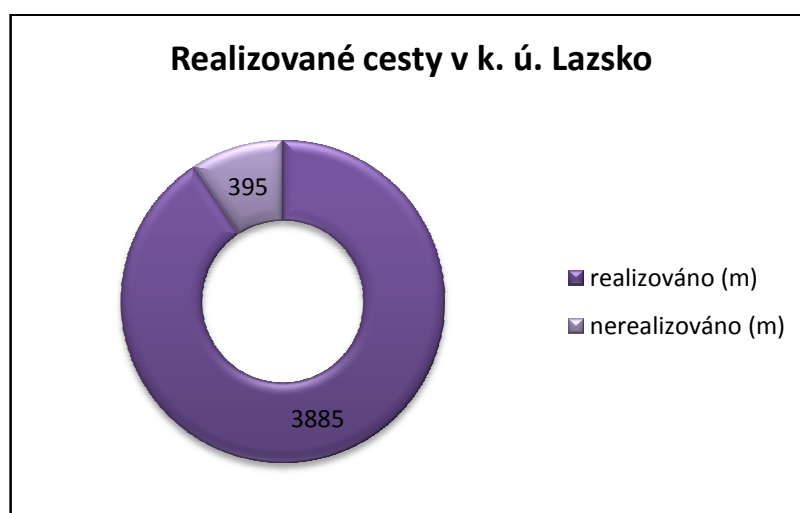

Foto 32 – Cestní síť – Nová vedlejší polní cesta vedoucí kolem rybníku Hošek, Lazsko (Škabradová 2012)

Přehled cestní sítě v rámci KPÚ Lazsko je znázorněn na Obrázku 11. Nově navržené polní cesty v katastrálním území Lazsko mají celkovou délku 4280 m, z toho bylo realizováno do současnosti 3885 m cest, nerealizováno 395 m cest. (Obrázek 12).

Obrázek 11 – Mapa cestní sítě v rámci KPÚ Lazsko (Škabradová 2013)

Obrázek 12 - Vyjádření poměru realizovaných cest v rámci KPÚ Lazsko (Škabradová 2013)

Přehled všech realizovaných prvků PSZ v rámci KPÚ Lazsko je znázorněn v Příloze 10.

12 Výsledky

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit realizace prvků plánu společných zařízení v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Příbram. Podle projektové dokumentace bylo posuzováno těchto pět komplexních pozemkových úprav: KPÚ Strýčkovy, KPÚ Oslí, KPÚ Chrást u Tohovic, KPÚ Horčápsko a KPÚ Lazsko.

Součástí této diplomové práce je seznámení s problematikou pozemkových úprav, jejich historickým vývojem a současným stavem. Samotné zhodnocení prvků plánu společných zařízení bylo prováděno dle rozdělení do kategorií: opatření ke zpřístupnění pozemků, vodohospodářská opatření, protierozní opatření a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

12.1 Opatření ke zpřístupnění pozemků

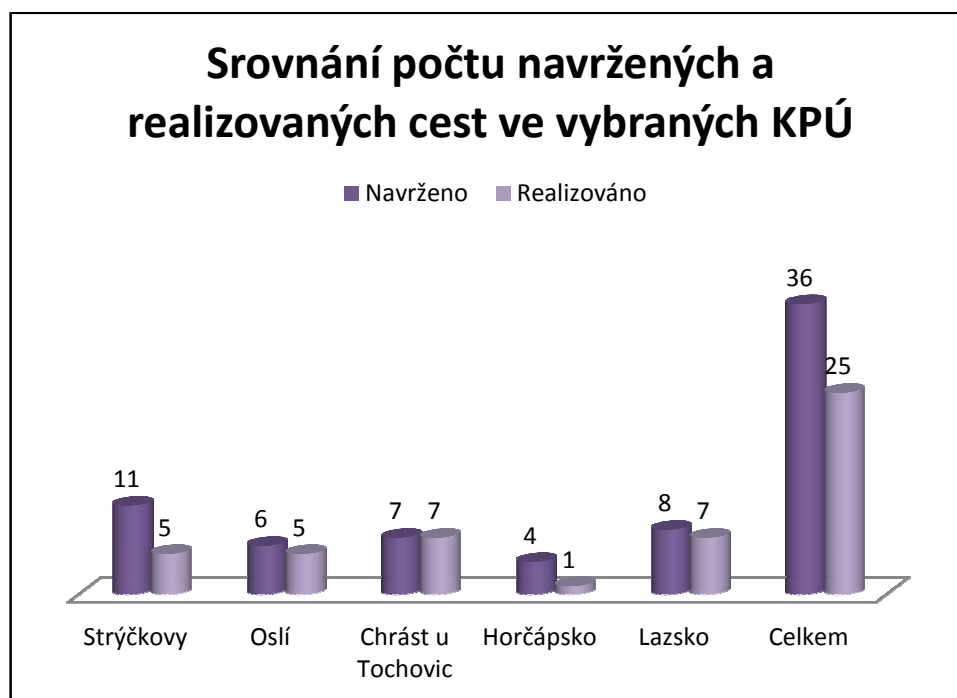
Cestní síť realizovaná v rámci komplexních pozemkových úprav by měla mít polyfunkční charakter. Tato síť polních cest tvoří základ plánu společných zařízení a určuje další organizaci půdního fondu v území. Kromě zajištění přístupnosti pozemků plní síť polních cest funkci vodohospodářskou díky příkopům, protierozní při přerušení dráhy odtoku a krajnotvornou pokud je cesta opatřena doprovodnou linií zelení. Při návrhu nové cestní sítě je nutné posuzovat stávající cestní síť a snažit se obnovit cesty v minulosti zaniklé. Historické mapy jsou výrazným pomocníkem při návrhu nových cest.

V rámci hodnocených komplexních pozemkových úprav v okrese Příbram byly navrhovány převážně rekonstrukce stávajících cest. Nové polní cesty byly převážně navrhovány jako jednopruhové doplněné o výhybny. Rekonstruované polní cesty byly opatřeny propustky (např. kapitola 9 Katastrální území Chrást u Tohovic). Některé polní cesty nové i rekonstruované byly doplněny o doprovodnou zeleň (např. kapitola 9 Katastrální území Chrást u Tohovic).

Ve sledovaných katastrálních územích jsou nejčastější realizace polních cest oproti ostatním prvkům plánu společných zařízení. Některé polní cesty určené k rekonstrukci nejsou osazené navrženou doprovodnou zelení. Hlavní polní cesty mají většinou povrch asfaltový nebo z penetračního makadamu. Vedlejší polní cesty mají povrch šterkový nebo pouze travnatý. Nově navržené realizované cesty a rekonstruované cesty představují téměř 70 % (69,4%) ze všech navržených cest (Tabulka 5 a Obrázek 8). To poukazuje na velice příznivý trend v realizaci plánů společných zařízení, kdy je snaha zajistit prostupnost krajiny a prioritně realizovat alespoň páteřní polní cesty.

KPÚ	Navrženo	Realizováno
Strýčkovy	11	5
Oslí	6	5
Chrást u Tochovic	7	7
Horčápsko	4	1
Lazsko	8	7
Celkem	36	25

Tabulka 5 – Počet navržených a realizovaných cest ve vybraných KPÚ, zdroj: Projektová dokumentace vybraných KPÚ, zpracovala Škabradová D.

Obrázek 13 – Grafické znázornění navržených a realizovaných cest ve vybraných KPÚ, zdroj: Projektová dokumentace vybraných KPÚ, zpracovala Škabradová D.

Celkové hodnocení nově realizovaných a rekonstruovaných cest je na dobré úrovni. Některé polní cesty jak rekonstruované a nově navržené byly financovány za pomoci Evropské Unie z programu SAPARD (katastrální území Chrást u Tochovic, Foto 17, 18, 19 a 20) a z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (katastrální území Horčápsko, Foto 24, 25 a 26). Ve většině případů byly realizovány hlavní polní cesty a cesty zajišťující propojení mezi sousedními katastrálními územími.

12.2 Protierozní opatření

Jako protierozní opatření ve většině případů slouží polní cesty přerušující linie odtoku povrchové vody. Protierozní opatření jako taková byla v území navrhována jen velmi zřídka. Téměř ve všech vybraných katastrálních územích se nenachází žádné strmé svahy ani výrazná převýšení. Jako jediné protierozní opatření byla navržena protierozní nádrž Chlumecká v katastrálním území Chrást u Tochovic. Tato nádrž byla realizována a zajišťuje současně funkci vodohospodářskou a krajino tvornou (Foto 15).

Ve všech vybraných katastrálních územích bylo erozní ohrožení počítáno dle Wischmeiera a Smithe. Po realizaci cestních příkopů a samotných cest nebyla v žádném ze zbývajících čtyř katastrálních území (Oslí, Strýčkovy, Horčápsko, Lazsko) překročena průměrná dlouhodobá ztráta půdy.

Realizace protierozních opatření se v krajině objevují jen málo a v těch nejn nutnějších případech. Ve sledovaném území byl navržený prvek protierozní ochrany realizován a vhodně začleněn do okolní krajiny. Jedná se o protierozní nádrž Chlumecká v katastrálním území Chrást u Tochovic (Foto 15, Příloha 8).

12.3 Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí

Územní systém ekologické stability zahrnuje plán společných zařízení. Prvky ÚSES mají největší význam v intenzivně obhospodařované krajině, kde by měly být nejvíce využívány.

Ve vybraných KPÚ se hojně rozprostírají lesy a vyskytují rybníky. Tyto přírodní prvky jsou zahrnuty mezi stávající prvky ÚSES. Okolo rybníků se nachází mokré louky a lužní porosty, které přirozeně zvyšují ekologickou stabilitu krajiny.

V území byly nejčastěji navrhovány doplňující interakční prvky v podobě doprovodné zeleně polních cest (např. kapitola 9 Katastrální území Chrást u Tohovic). U stávajících prvků ÚSES byla především navržena doporučení k zachování stávajícího stavu. Lesní biocentra jsou funkční a jako doporučení je u nich navržena úprava skladby dřevin, kdy by se mělo zejména dbát na budoucí dosadbu domácích dřevin a zvýšení procentuálního zastoupení listnatých dřevin na úkor jehličnatých.

Realizované výsadby kolem polních cest jsou ve většině případů v dobrém stavu (Foto 17 a 18). Jsou opatřeny plastovou ochranou kmenu proti okusu zvěří. Vyskytuje se pouze minimální procento výsadeb, které nevzešly. V těchto místech by měla být provedena dosadba.

12.4 Vodohospodářská opatření

Funkce vodohospodářských zařízení spočívá především ve zlepšení vodního režimu a zvýšení retenční schopnosti krajiny. Další funkcí je ochrana majetku osob a zlepšení mikroklimatu v území. V plánu společných zařízení by na tato opatření mělo být pamatováno minimálně vyčleněním pozemků pro pozdější revitalizaci či úpravu koryt vodních toků.

Ve vybraných KPÚ byla úprava vodního režimu řešena v katastrálním území Chrást u Tohovic a to v rámci prvku protierozní ochrany (protierozní nádrž Chlumecká),

který zároveň slouží k úpravě hladiny podzemní vody v příslušné obci. Tato nádrž pomáhá udržovat vodní režim ve studnách obyvatel obce (Foto 15).

Dalším prvkem vodohospodářských opatření je obtokový kanál v katastrálním území Oslí. Tento kanál byl v době terénního průzkumu v září 2012 ve fázi realizace (Foto 6 a 7). Obtokový kanál by měl zajistit lepší retenci krajiny v době přívalových dešťů. Je spojením mezi bývalým náhonem mlýnu Valcha a říčkou Vlčavou (viz kapitola 8 Katastrální území Oslí).

12.5 Celkové hodnocení vybraných Komplexních pozemkových úprav

Dokumentace k vybraným KPÚ byly zpracovány rozdílnými projekčními firmami, z tohoto důvodu se úroveň zpracování jednotlivých dokumentací liší (Tabulka 6).

KPÚ Strýčkovy	Geodetické sdružení, s. r. o.
KPÚ Oslí	Ing. Josef Honz ml., Projekce pozemkových úprav
KPÚ Chrást u Tochovic	ekoplan, s. r. o.
KPÚ Horčápsko	JV PROJEKT, s. r. o.
KPÚ Lazsko	ekoplan, s. r. o.

Tabulka 6 - Jednotlivé KPÚ a jejich projekční firmy, zdroj: Projektové dokumentace vybraných KPÚ, zpracovala Škabradová D.

Plán společných zařízení pro katastrální území Strýčkovy zpracovávalo Geodetické sdružení s. r. o. v roce 2004. Tato dokumentace jako jediná byla Pozemkovým úřadem poskytnuta v elektronické podobě. Projektová dokumentace je kvalitně zpracovaná a čitelná.

Dokumentaci ke KPÚ Horčápsko zpracovávala projekční firma JV PROJEKT, s. r. o.. V této dokumentaci značně vyniká zpracování mapových podkladů, které je velmi kvalitní a propracované. Textová část je spíše stručná.

Projekční firma ekoplan, s. r. o. zpracovávala dvě dokumentace, a to katastrální území Lazsko a Chrást u Tochovic. Obě dokumentace se od sebe značně liší zpracováním. Dokumentace ke KPÚ Chrást u Tochovic byla zpracovávána v roce 2002. Pravděpodobně z tohoto důvodu jsou mapové podklady vyvedené pomocí

pastelek na předem vytisknuté mapě, která má několik listů volně ložených v deskách. Takovéto zpracování mapových podkladů působí velice neprofesionálně a nepřehledně. Naproti tomu dokumentace téže firmy z roku 2008 ke KPÚ Lazsko obsahuje mapový podklad vytvořený počítačovým softwarem a přehlednou textovou část plánu společných zařízení.

Jako nejčitelnější a nejvíce propracovaná je považována dokumentace ke KPÚ Oslí, která je zpracována projekční firmou Ing. Josef Honz ml., Projekce pozemkových úprav. Bohužel neobsahuje informace o erozní ohroženosti. Dokumentace obsahuje podrobné a kvalitně zpracované mapové podklady a obsáhlou textovou část s podrobným popisem prvků plánu společných zařízení, kromě protierozních opatření. Přesto byla tato dokumentace shledána jako velmi příjemná, kvalitní a nejlépe použitelná pro další analýzy v území.

Jako nejlépe realizovaný plán společných zařízení je považován PSZ v katastrálním území Oslí a Chrást u Tochovic. Tyto dvě katastrální území na sebe úzce navazují. Jsou zde vidět kvalitní realizace cestní sítě (Foto 17, 18, 19 a 20). Dále je pamatováno na vodohospodářská a protierozní opatření v podobě protierozní nádrže Chlumská (Foto 15) v katastrálním území Chrást u Tochovic a obtokový kanál v katastrálním území Oslí (Foto 6 a 7).

12.6 Realizace plánu společných zařízení – trendy ve vybraných okresech

Dle Tétauera (2010), který sledoval realizace PSZ v okrese Písek (Jihočeský kraj) bylo v této oblasti realizováno jen velmi malé procento navržených prvků PSZ. Dále některé realizace shledává jako málo vydařené a neprofesionální. Naproti tomu Kratochvílová (2010) sledovala realizace PSZ v okrese Mělník a uvádí, že téměř polovina prvků PSZ, která byla navržena byla také realizována.

Drožová (2011) poukazuje na kvalitu projektové dokumentace, která není vždy přehledná a jednotná. Jedná se o nepřehledně vyhotovené mapové podklady a neúplné textové části dokumentace k jednotlivým KPÚ. Stejně tak Tétauer (2010) zmiňuje rozdílnost a propracovanost jednotlivých projektových dokumentací ke KPÚ. Je možné se setkat s dokumentací profesionální a úplnou a naproti tomu

takovou, která vyžaduje velké úsilí vynaložené k pochopení jak mapových podkladů, tak textové části.

13 Diskuse

Provádění pozemkových úprav úzce souvisí s naplňováním programu obnovy venkova, který účinně motivuje obyvatele venkova k tomu, aby se nejen prostřednictvím samospráv venkovských obcí, ale i vlastními silami snažili o harmonický rozvoj plnohodnotného životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a o rozvoj ekologického hospodaření. Neopominutelná je i realizace plánu společných zařízení. Důležité je zajištění prostupnosti krajiny díky polním cestám, obnova zeleně v krajině včetně remízků, úprava vodohospodářských poměrů. V neposlední řadě se klade důraz na dosažení estetické kvality krajiny za účelem zvýšení rekreačního efektu (Ministerstvo zemědělství 2012).

Ve sledovaných katastrálních územích převažují hlavně realizace polních cest doplněné o odvodňovací příkopy a doprovodnou zeleň. Ostatní prvky plánu společných zařízení se realizují velmi málo.

Krajinné plánování je multidisciplinární obor pohybující se na rozhraní teorie a praxe. Přirozeně se krajinným plánováním zabývají celé kolektivy odborníků ne pouze jedinci. Krajinné plánování vyžaduje především kreativního tvůrce, který má zkušenost se všemi dotčenými problematikami a zároveň dokáže profesní přístupy spojovat do komplexního a vyváženého celku. Pro tyto účely jsou komplexní pozemkové úpravy ideálním prostředkem, jak takových cílů dosáhnout (Sklenička 2003).

Dumbrovský (2000) poukazuje na existenci opatření mající charakter krajinného plánu. Tato opatření jsou navržena v různých koncepčních a plánovacích dokumentech mimo proces KPÚ. Tyto koncepty lze jen obtížně realizovat bez uspořádání vlastnických vztahů v území. Navržená opatření je možné realizovat jen v rámci pozemkové úpravy. Jedná se o komplexní řešení problémů v krajině pomocí komplexních pozemkových úprav.

Názory autorů zabývajících se komplexními pozemkovými úpravami se ve většině případů ubírají podobným směrem. Shodují se na potřebě provázanosti jednotlivých

oborů, které se týkají pozemkových úprav. Důležitý je náhled na krajinu jako na celek a respektování širších vztahů v krajině. Účinným nástrojem je plán společných zařízení, který klade důraz na prostupnost krajiny nejen pro člověka ale i pro faunu a flóru, čímž je udržována a podporována rozmanitost v krajině.

Bonfanti et al. (1997) zmiňují, že rozdíly v krajinné rozmanitosti, které úzce souvisí s rozvojem stop v krajině vytvořené člověkem, vzrůstají především v oblastech nedotčených pozemkovou úpravou. Z tohoto důvodu, ostatní krajinné celky ztratili svou rozmanitost v důsledku jejich změny na zemědělskou produkci.

Pašakarnis et Maliene (2010) uvádějí, že pozemkové úpravy jsou vynikajícím nástrojem k realizaci projektů rozvoje venkova s mnohonásobnými účely a cíli v rámci komplexních pozemkových úprav. V posledních několika letech praxe pozemkových úprav ve střední a východní Evropě jasně prokázala, že pozemkové úpravy jsou efektivním nástrojem k řešení problémů s fragmentací půdy a podporují aktivní hospodaření s půdou. Pozemkové úpravy jsou v širším kontextu také nástrojem pro udržitelný rozvoj venkova, který zahrnuje zlepšení v zemědělské výrobě, zaměstnanosti, infrastruktuře, bydlení a ochraně přírodních zdrojů.

Koncepce rozvoje venkova je rozšířena tak, aby zahrnovala ochranu životního prostředí, ochranu přírody, rekreaci, obnovu obce, regionální projekty a další záležitosti, které ovlivňují životní a pracovní podmínky venkovských obyvatel. Toto koncepční rozšíření vedlo k posunu od tradičních pozemkových úprav k moderním přístupům, které zahrnují polyfunkční řešení v krajině (Demetriou et al. 2012).

14 Závěr

Komplexní pozemkové úpravy skýtají velmi silný potenciál, který by měl být beze zbytku využíván. V některých katastrálních územích jsou realizace prvků PSZ ve velmi dobrém stavu. V jiných územích jsou plány společných zařízení realizovány zatím jen částečně. Ve všech případech by mělo jít o snahu realizovat prvky PSZ co nejdůkladněji. Pozemkové úpravy mají sloužit jak lidem žijícím v daném území tak krajině, proto je důležité realizovat prvky zpřístupňující pozemky, ale i prvky napomáhající ekologické stabilitě krajiny.

V neposlední řadě by se nemělo zapomínat na vodohospodářská a protierozní opatření, která shodně napomáhají lidem i krajině ke zlepšení životního prostředí.

Ve vybraných KPÚ v okrese Příbram byly plány společných zařízení zpracovány kvalitně. Z větší části byly navržené prvky PSZ realizovány, cesty rekonstruovány. Byla vytvořena protierozní malá vodní nádrž sloužící i jako vodohospodářské opatření zajišťující stálou hladinu podzemní vody. V krajině jsou tyto prvky znatelné a je vidět snaha o zlepšení životního prostředí.

Díky terénním průzkumům bylo zjištěno, že převážná většina prvků ÚSES je funkčních a začleněných do krajiny. Nové polní cesty jsou hojně využívány jak zemědělci k jejich činnosti, tak obyvateli obcí k procházkám a trávení volného času v přírodě.

Při zpracovávání diplomové práce jsem měla možnost posoudit projektové dokumentace k jednotlivým pozemkovým úpravám. Ať už se jedná o mapové podklady či jejich textové části, každá dokumentace byla zpracována jinou formou. Jednotnost v této oblasti zatím není uplatňována. Úroveň a zpracování mapových podkladů se velmi liší. Setkala jsem se s přehlednou a profesionálně vyvedenou mapou PSZ, ale také s takovou, kde orientace v mapě byla velice obtížná. Některým mapovým podkladům chyběly základní mapové náležitosti. Textové části podobně jako ty mapové měly rozdílné formy. V některých textových podkladech se zbytečně opakovaly stejné kapitoly a jinde například chyběly podrobné popisy navržených polních cest. Sjednocení všech náležitostí dokumentací by velmi pomohlo při následné práci s projektovou dokumentací. K tomuto účelu byl v roce 2010 vydán

Metodický pokyn pro provádění pozemkových úprav a Technický standard plánu společných zařízení.

Výsledky této práce by měly sloužit k zamyšlení nad stavem dnešní krajiny nejen v okrese Příbram, ale v celé České republice. Plán společných zařízení je velmi silným nástrojem ke zlepšení funkčnosti krajiny, udržení ekologické stability území a k ochraně majetku obyvatel obcí. Těmto funkcím plán společných zařízení dostojí pouze v případě, bude-li realizován přímo v krajině. Společnost by si měla uvědomit, že zlepšování životního prostředí je velmi důležité a to především pro jednotlivce v ní žijící.

15 Použitá literatura

- Bastien O., 2001:** Landscape ecology-towards a unified discipline?. Landscape ecology 16: (757-766).
- Bonfanti P., Fregonese A., Sigura M., 1997:** Landnscape analysis in areas affected by land consolidation. Landscape and urban planning 37: (91-98).
- Buček A., 1996:** Územní systém ekologické stability. Veronica, zvláštní vydání.
- Burian Z. et al., 2011:** Pozemkové úpravy v České republice. Praha, Consult.
- Demek J., 1999:** Úvod do krajinné ekologie. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci.
- Demetriou D., Stillwell J., See L., 2012:** Land consolidation in Cyprus: Why is an Integrated Planning and Decision Support System required?. Land Use Policy 29: (131-142).
- Doležal P., Pavlík M., Střítecký L., Dumbrovský M., Martének J., 2010:** Metodický pokyn pro provádění pozemkových úprav. Praha, Ministerstvo zemědělství.
- Dumbrovský M., 2000:** Základní principy krajinného plánování v procesu komplexních pozemkových úprav. Sborník-Koncepce uceleného krajinného plánování (117-126). Brno, Dům techniky Brno, spol. s r. o.
- Dumbrovský M., Mezera J., Střítecký L., 2004:** Metodický návod pro vypracování návrhů pozemkových úprav. Praha, Českomoravská komora pozemkových úprav.
- Drožová V., 2011:** Sledování prvků plánu společných zařízení realizovaných v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Jihlava (kraj Vysočina). Praha, ČZU.
- ekoplan, s. r. o., 2002:** Komplexní pozemková úprava Chrást u Tochovic. Tochovice.
- ekoplan, s. r. o., 2008:** Komplexní pozemková úprava v katastrálním území Lazsko - Zpracování plánu společných zařízení. Praha.
- Forman R., Godron M., 1993:** Krajinná ekologie. Praha, Academia.
- Geodetické sdružení, s. r. o., 2004:** Komplexní pozemková úprava Strýčkovy. Příbram.
- Ing. Josef Honz ml., Projekce pozemkových úprav, 2002:** Komplexní pozemková úprava Oslí. Lnáře.

- Janeček M. et al., 2002:** Ochrana zemědělské půdy před erozí. Praha, ISV.
- Jongman R. H., 1995:** Nature conservation planning in Europe: developing ecological networks. *Landscape and Urban Planning* 32: (169-183).
- JV PROJEKT, s. r. o., 2002:** Komplexní pozemková úprava v k. ú. Horčápsko - Plán společných zařízení. Příbram.
- Kratochvílová L., 2010:** Sledování prvků plánu společných zařízení realizovaných v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Mělník (Středočeský kraj). Praha, ČZU.
- Kubeš J., 1997:** Vybrané postupy krajinného plánování. České Budějovice, Jihočeská univerzita.
- Kyselka I., Hurníková J., Rozmanová N., 2011:** Koordinace územních plánů a pozemkových úprav. Brno, Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy.
- Lázníčka V., 2005:** Ochrana přírody a krajiny. Brno, MZLU Brno.
- Lipský Z., 1998:** Krajinná ekologie pro studenty geografických oborů. Praha, Univerzita Karlova.
- Lepěška P. et al., 1998:** Metodika zpracování ÚSES do územních plánů obcí. Návod na užívání ÚTP regionálních a nadregionálních ÚSES ČR. Brno, MMR a Ústav územního rozvoje.
- Maděra P. et Zimová E., 2007:** Metodické postupy projektování lokálního ÚSES- Multimediální učebnice. Brno, Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně.
- Míchal I., 1992:** Ekologická stabilita. Praha, MŽP ČR.
- Ministerstvo zemědělství, 2012:** Pozemkové úpravy, 2. aktualizované vydání. Praha, MS Polygrafie s. r. o.
- Nováková J., Skaloš J., Kašparová I., 2006:** Krajinná ekologie-skripta ke cvičením. Kostelec nad Černými lesy, ČZU v Praze.
- Pašakarnis G., Maliene V., 2010:** Towards sustainable rural development in Central and Eastern Europe: Applying land consolidation. *Land Use Policy* 27: (545-549).
- Polách F., 1998:** Pozemkové úpravy vyvolané velkými stavbami v krajině. *Pozemkové úpravy* 26: (12-13).
- Rohon P., 1995:** Tvorba a ochrana krajiny. Praha, ČVUT.
- Seik J., 1996:** Katastr nemovitostí. Stručný výtah z přednášek na ČZU. Praha.
- Sklenička P., 2005:** ÚSES v KPÚ - střet metodiky s realitou. *Pozemkové úpravy* 53: (15-16).

- Sklenička P., 2003:** Základy krajinného plánování. Praha, Naděžda Skleničková, Praha.
- Sklenička P., Pittnerová B., 2005:** Pozemkové úpravy v územích s dochovanou středověkou plužinou. Pozemkové úpravy 51: (19-20).
- Skřivanová Z., Drahoňovská E., 2011:** Stručný postup pro projektování pozemkových úprav. Praha, ČZU-Fakulta životního prostředí.
- Sýkora J., 1998:** Venkovský prostor 2. díl-Územní plánování vesnice a krajiny. Praha, ČVUT.
- Švehla F., Vaňous M., 1995:** Pozemkové úpravy. Praha, ČVUT.
- Tétauer P., 2010:** Sledování prvků plánu společných zařízení realizovaných v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Písek (Jihočeský kraj). Praha, ČZU.
- Vinkler F., 1994:** Geodézie. Praha, VŠZ.
- Vlasák J., Bartošková K., 2007:** Pozemkové úpravy. Praha, ČVUT.
- Vyhláška č. 545/2002 Sb.** o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo zemědělství ČR.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb.,** kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo životního prostředí ČR.
- Zákon č. 114/1992 Sb.,** o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo životního prostředí ČR.
- Zákon č. 139/2002 Sb.,** o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo zemědělství ČR.
- Zimová E. et al., 2002:** Zakládání místních ÚSES na zemědělské půdě. Kostelec nad Černými lesy, MZe ČR, Lesnická práce.

16 Internetové zdroje

URL 1: Okresy Středočeského kraje [online], c2013, datum poslední aktualizace 20. 7. 2012, [citováno 2013.2.13].

dostupné z <http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/okresy>

URL 2: Přehled pozemkových úprav [online], c2009-2011, [citováno 2013.2.15].

dostupné z <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>

17 Přílohy

Příloha 1 – Tabulka ukončených KPÚ v okrese Příbram (URL2, zpracovala Škabradová 2013)

Ukončené KPÚ	Datum zahájení	Datum ukončení	Datum zapsání do KN	Počet vlastnických parcel před zahájením	Počet vlastnických parcel po ukončení	Náklady na cesty (vyčerpáno do současnosti)(tis. Kč)	Realizované cesty (dokončené do současnosti)(m)
Chrást u Tochovic	7. 11. 1996	23. 9. 2002	3. 12. 2002	857	407	22585	6088,5
Chraštice	24. 8. 2007	25. 9. 2012	26. 9. 2012	1292	643		
Čelina	1. 11. 1996	17. 10. 2011	18. 10. 2011	871	616		
Drahenice	17. 3. 2003	27. 2. 2009	27. 2. 2009	1050	372		
Horčápsko	19. 3. 2002	15. 12. 2005	2. 1. 2006	699	455	6464	2084
Kamenná u Příbrami	6. 4. 2004	27. 10. 2006	16. 11. 2006	214	170	1984,779	326
Kňovice	15. 3. 1995	18. 12. 2002	16. 1. 2003	1869	1457	5175,673	1634
Kozí Hory	11. 5. 2006	2. 12. 2010	2. 12. 2010	585	388		
Krámy	13. 4. 2004	31. 3. 2010	2. 4. 2010	803	531		
Křepeňice	25. 5. 2006	21. 10. 2011	7. 11. 2011	689	461		
Lazsko	5. 4. 2004	21. 2. 2008	21. 2. 2008	543	364	6024,358	1489
Libíň	3. 1. 2008	8. 11. 2011	10. 11. 2011	431	374		
Nalžovice	7. 11. 1996	14. 3. 2006	15. 3. 2006	1088	655	4072,082	1102,75
Nalžovické Podhájí	5. 5. 2004	28. 4. 2010	17. 5. 2010	1017	733		
Nestrašovice	31. 8. 2007	17. 8. 2012	21. 8. 2012	493	328		
Nesvačily pod Třemšínem	15. 5. 2006	7. 12. 2010	7. 12. 2010	248	109		
Obděnice	16. 2. 2007	30. 12. 2010	5. 1. 2011	1546	682		
Oslí	7. 11. 1996	8. 11. 2002	17. 12. 2002	126	117	2135,221	338

Ostrov u Tochovic	15. 11. 1996	30. 8. 2005	1. 9. 2005	535	343	264	
Prostřední Lhota	27. 4. 2006	21. 12. 2009	21. 12. 2009	790	531		
Radešín	15. 11. 1996	19. 7. 2002	13. 8. 2002	602	491	10265,053	2087
Roželov	29. 8. 2007	27. 6. 2012	28. 6. 2012	1032	580		
Sejcká Lhota	15. 3. 1995	24. 10. 2001	26. 10. 2001	448	294	9041,154	2447
Starý Knín	8. 4. 2004	16. 6. 2008	3. 7. 2008	813	595	5527	1556
Strýčkovy	7. 5. 2004	25. 1. 2010	27. 1. 2010	624	274	68	
Suchdol u Prosenické Lhoty	23. 5. 2006	10. 11. 2010	10. 11. 2010	478	123		
Tisová u Bohutína	5. 12. 1996	8. 7. 2006	1. 8. 2006	381	204	270	
Tochovice	14. 3. 1995	12. 1. 2004	23. 2. 2004	1470	893	22219,868	3973
Záborná Lhota	14. 3. 1995	15. 4. 2003	17. 6. 2003	789	643	6095,845	1789

Příloha 2 – Tabulka zahájených KPÚ v okrese Příbram (URL2, zpracovala Škabradová 2013)

Zahájené KPÚ	Datum zahájení	Počet žádostí vlastníků	% výměry zem. půdy žádostí o pú z celkové výměry zem. půdy v hlavním k.ú.
Bratřejov	3. 8. 2011	30	56,42
Bratříkovice u Nechvalic	3. 8. 2011	47	54,23
Březnice	1. 2. 2013		
Chotilsko	12. 8. 2011	16	59,73
Chválov	3. 8. 2011	55	74,63
Drážkov	16. 7. 2011	35	63
Hněvšín	12. 8. 2011	6	53,67
Hojšín	18. 9. 2009	15	67,65
Hrachov	11. 9. 2009	36	58,08
Kojetín u Petrovic	22. 12. 2008	32	54,45
Korkyně	31. 1. 2008	31	50,7
Kosobudy	5. 1. 2013		
Křemenice	3. 8. 2011	22	57,16
Křeničná	12. 8. 2011	21	67,98
Kuní	5. 1. 2009	30	52
Libčice u Nechvalic	3. 8. 2011	20	69,04
Martinice u Březnice	25. 2. 2008	22	86,61
Mezihoří u Týnčan	11. 12. 2006	24	86,07
Mokřany u Nechvalic	3. 8. 2011	38	58,59
Nechvalice	3. 8. 2011	46	64,92
Počaply u Březnice	6. 6. 2008	34	85,01
Radíč	29. 2. 2008	30	60
Ředice	3. 8. 2011	68	64,09
Solopysky u Třebnic	5. 1. 2013		
Starosedlský Hrádek	14. 6. 2008	23	62,5
Těchařovice	1. 2. 2013		
Třebsko	5. 12. 2007	16	50,08
Vranovice pod Třemšínem	4. 11. 2008	53	54,22
Zadní Chlum	1. 2. 2008	26	98,45

Příloha 3 – Tabulka KPÚ k zahájení v okrese Příbram
(URL 2, zpracovala Škabradová 2013)

KPÚ k zahájení	Datum zahájení
Daleké Dušníky	15. 11. 2017
Doubravice u Sedlčan	25. 1. 2015
Libčice	1. 10. 2014
Malá Hraštice	1. 4. 2013
Milešov nad Vltavou	12. 7. 2016
Modřovice	11. 4. 2017
Mýšlovice	10. 10. 2013
Obory	1. 9. 2014
Oříkov	22. 9. 2014
Přední poříčí	10. 4. 2014
Příčovy	22. 4. 2015
Rtišovice	5. 10. 2014
Sedlčany	22. 10. 2014
Sestrouň	21. 8. 2014
Velká Hraštice	22. 1. 2015
Vrančice	10. 7. 2017

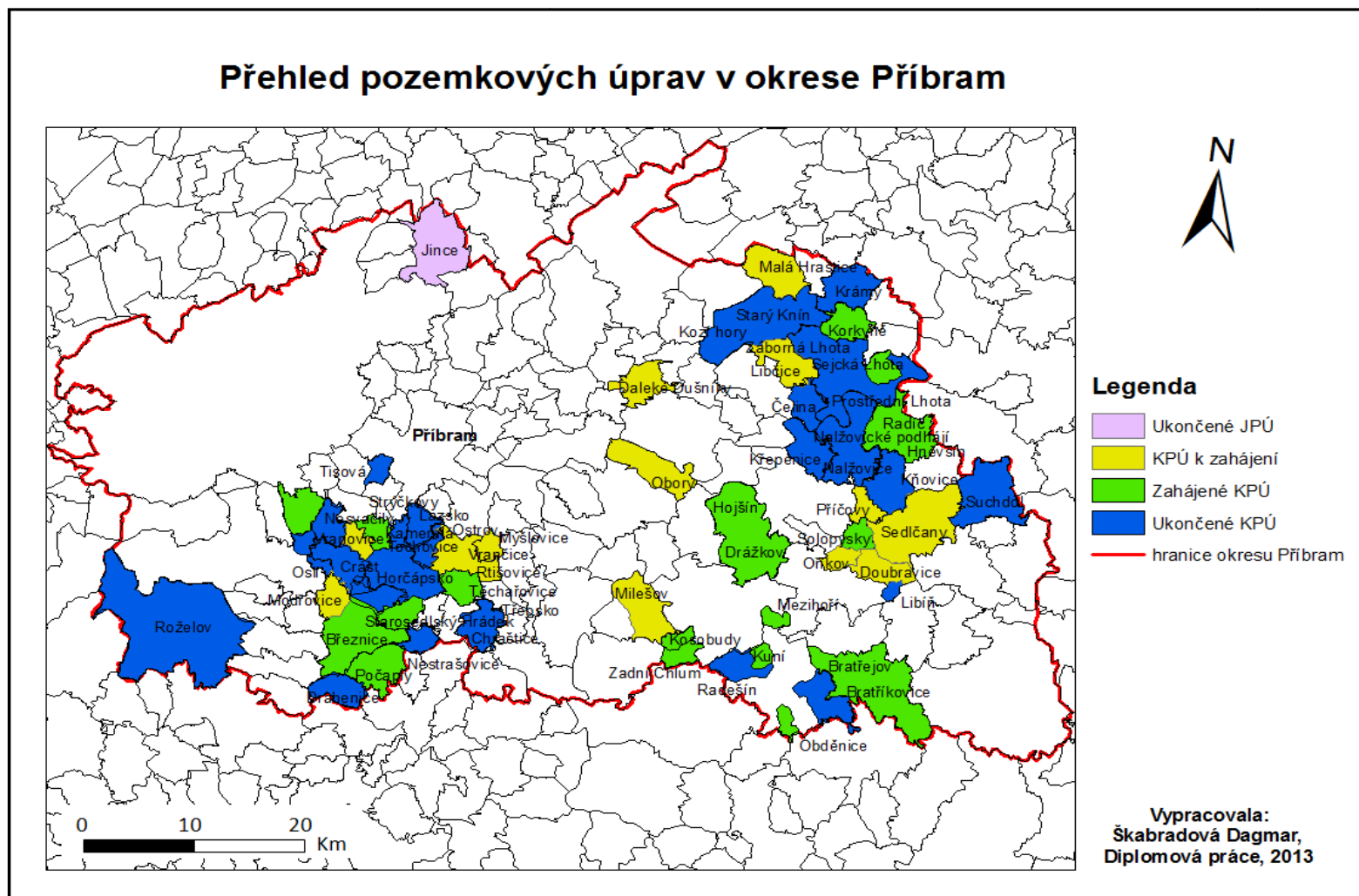
Příloha 4 – Tabulka ukončené JPÚ v okrese Příbram
(URL 2, zpracovala Škabradová 2013)

Ukončená JPÚ

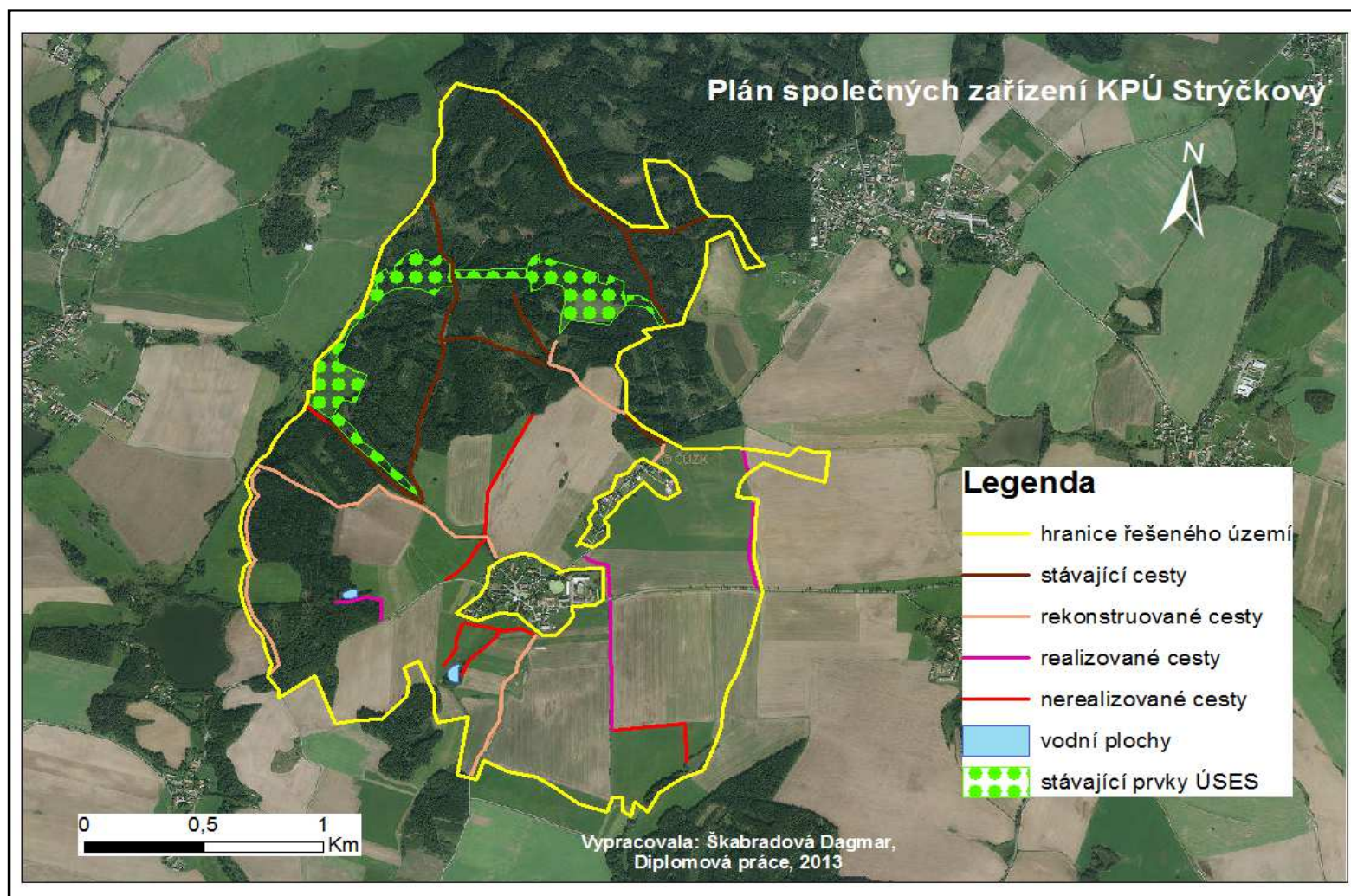
Jince

Datum zahájení	6. 9. 2002
Datum ukončení	24. 3. 2005
Datum zapsání do KN	24. 3. 2005
Počet vlastnických parcel před zahájením	373
Počet vlastnických parcel po ukončení	276
Náklady na realizace (navrženo)(tis. Kč)	14340
Náklady na realizace (do současnosti)(tis. Kč)	83
Náklady na cesty (vyčerpáno do současnosti)(tis. Kč)	83
Realizované cesty (dokončené do současnosti)(m)	1380

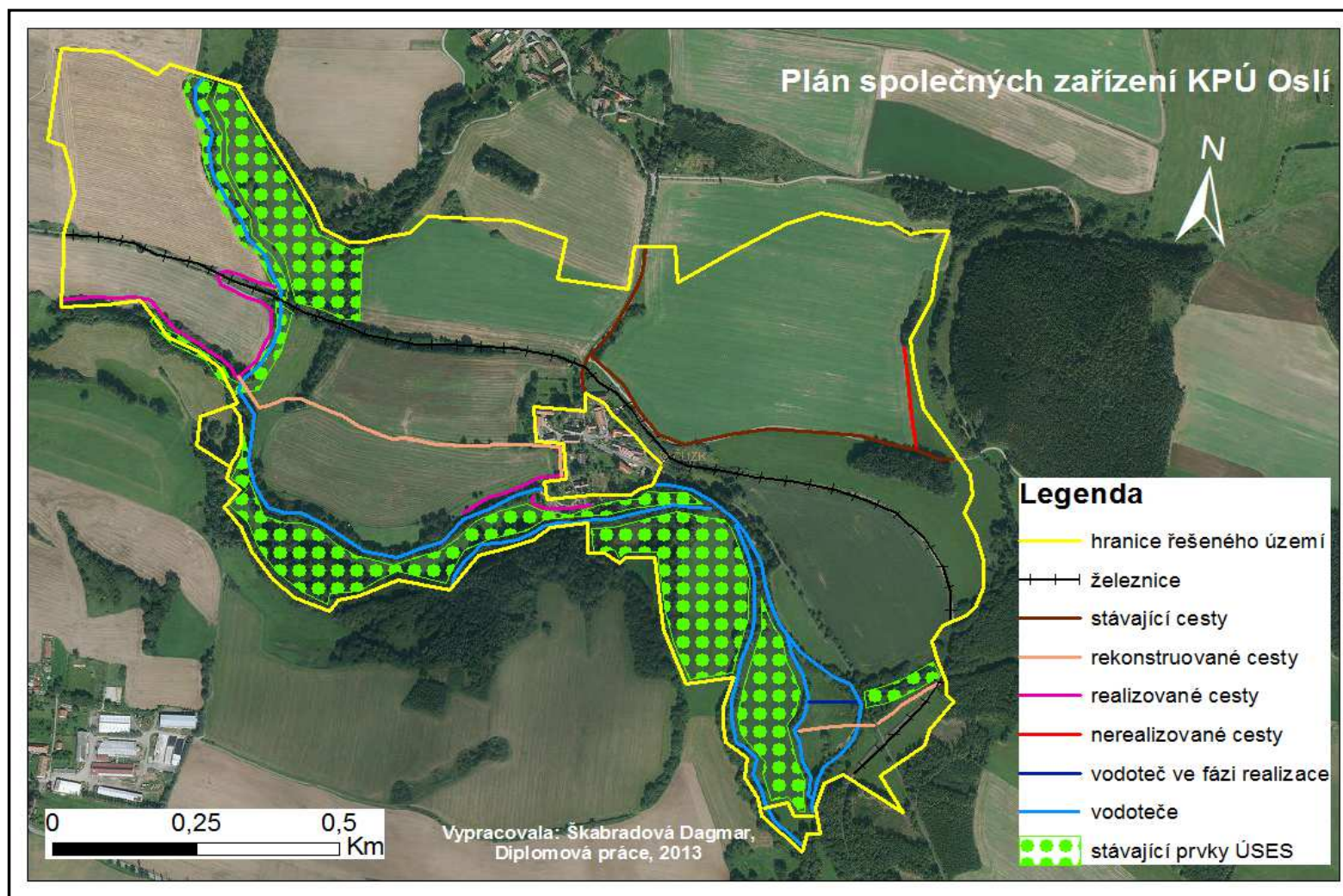
Příloha 5 – Přehled pozemkových úprav v okrese Příbram (URL2, zpracovala Škabradová 2013)

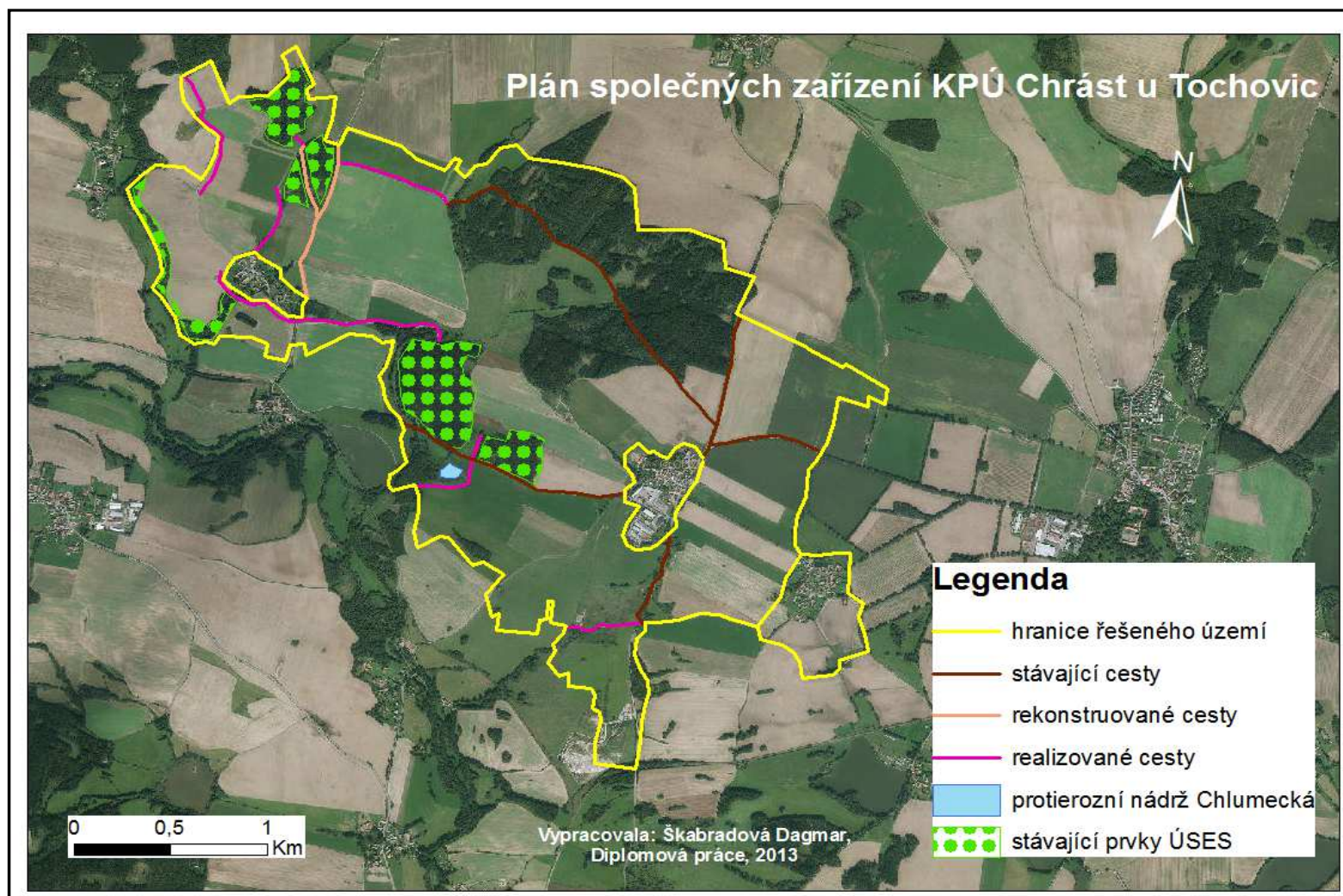
Příloha 6 – Realizované prvky PSZ v rámci KPÚ Strýčkovy (Geodetické sdružení s r. o. 2004, zpracovala Škabradová 2013)

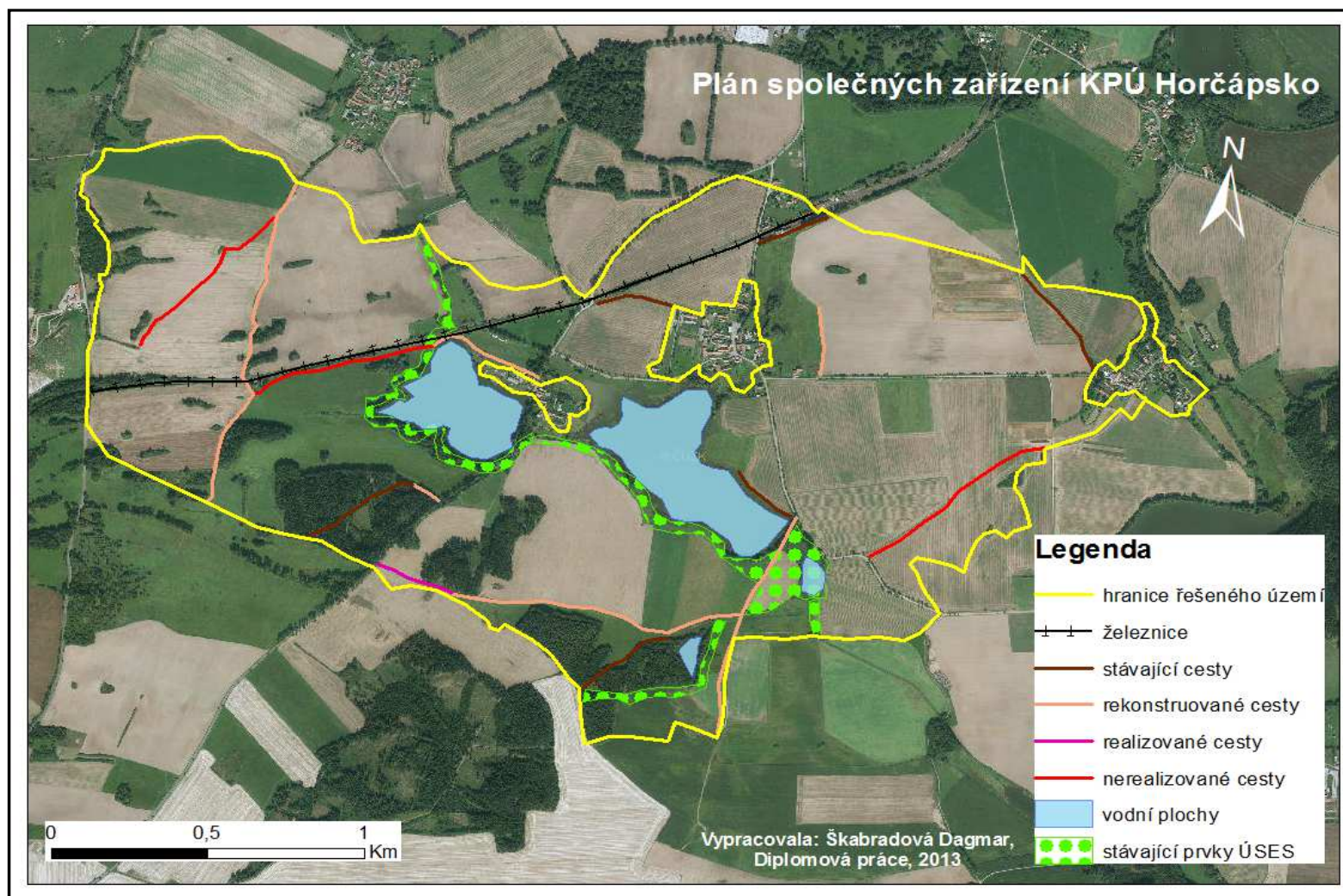
Příloha 7 - Realizované prvky PSZ v rámci KPÚ Oslí (Honz-Projekce pozemkových úprav 2002, zpracovala Škabradová 2013)

Příloha 8 - Realizované prvky PSZ v rámci KPÚ Chrást u Tochovic (ekoplan spol. s r. o. 2002, zpracovala Škabradová 2013)

Příloha 9 - Realizované prvky PSZ v rámci KPÚ Horčápsko (JV Projekt s r. o. 2002, zpracovala Škabradová 2013)

Příloha 10 - Realizované prvky PSZ v rámci KPÚ Lazsko (ekoplan spol. s r. o. 2008, zpracovala Škabradová 2013)

